

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, péntek, október 14-én.

283. szám.

Az új program.

A nemzeti pártot az Isten nem óvja eléggé a jó barátaitól. Ma is megszólal az egyik és azt mondja, hogy illetlenség a nemzeti pártot üldözni, mert épen elegenden szeretik már Bánffy Dezsőt s nem kell szükségképen kinézni a világból, aki nem szereti.

Ez máskülönben elég szerény megjegyzés s az ember legfőbb arra lehet még kíváncsi, hogy mit jelentsen. Pardont kér-e vagy új programot hirdet? Mert mind a kettőre lehet magyarázni. A nemzeti párt ugyanis sorra vesztette el a jogcimeket, amelyeknek alapján tisztességgel opponálhatott s most már körülbelül csakugyan nem maradt egyebe annál a természetes érzésnél, hogy nem szereti Bánffy-t. Ezt a sovány kárpótlást pedig igazán nem volna illő tőle elrabolni. De nem is emlékszünk, hogy valaki például megtámadta volna Apponyiékát, mert nem mentek el a — kvóta-ebédre. Nem szeretik Bánffy-t, hát az ebédjén üresen maradt két szék: bolondság lett volna ebből is kázust csinálni. Nincs azonban kizárva, hogy a nemzeti párt barátjának megjegyzése nem pardont kér a pártnak, hanem ellenkezőleg új programot hirdet. Azt a faktumot vezeti be, hogy a nemzeti párt elunta a sokszor megtépett program foltozását s ezentúl nem törí a fejét gravameneken, hanem tesz és cselekszik mindenkor aszerint, hogy nem szereti Bánffy-t. Mint ahogyan a derék

bécsi sem nézi a portékát, hanem egyszerűen a kereskedő orrát.

A jelenségek ezt az utóbbi föltevést látszanak igazolni. Tudni kell ugyanis, hogy a nemzeti párt kivonta magát a pénzügyi bizottság munkájából és nem szándékozik részt venni a kiegyezési javaslatok parlamenti előkészítésében. A bizottság nyilván el lesz majd valahogy nélküle is, mert a költségvetés sem röptült a levegőbe, mikor a nemzeti párt tavaly egyszerűen kijelentette, hogy tartózkodni fog minden vitától. De ez a mostani abstinencia mégis más természetű. Mikor a szélsőbal a föltétlen obstrukció mellett nyilatkozott és a pénzügyi bizottság szélbali tagjai mégis részt vesznek a bizottsági tárgyalásban, akkor a nemzeti párt nem téveszthet meg senkit. Ő sem azért vonja ki magát a vitából, mintha a javaslatok ellen volna kifogása és nem is remélné, hogy a bizottság többsége ezt a kifogást respektálja. Nem. Sőt majdnem biztosra vehető, hogy a nemzeti párt tovább menne, mint a szélsőbal, amelynek tagjai a pénzügyi bizottságban kénytelenek voltak kijelenteni, hogy a kiegyezés javulást jelent a multhoz képest. A nemzeti párt, amely nem hivatkozhatik a szélsőballal az önálló vámterületre, mint régi politikai ideáljára, bizonyos elismerést sem tagadhatna meg attól a kormánytól, amely igazán súlyos viszonyok közt még eredményeket is ki tudott erőszakolni az új gazdasági egyezkedés során. Elkellene ismernie, hogy ez a kormány figyelemmel volt az ország gazdasági érdekeire s

azoknak jelentékeny előnyöket biztosított; figyelemmel volt a nemzet politikai érzékenységére, mert az alkudozások során egy tapodtat sem tért el az alkotmányos utról; s végül figyelemmel volt a monarchia nagyhatalmi állására is, mert a kísértések daczára sem hagyta magát a gazdasági különválás útjára csábítani. Ennyi elismerésből pedig a nemzeti párt oehenzen tudta volna levezetni azt a bizalmatlanságot, amelynek alapján a kiegyezési javaslatokat már a bizottságban is visszautasíthassa.

Más oka pedig nincsen. Bizalmatlan, ahogy azt Apponyi Albert gróf és Horánszky Nándor kétségtelenül meg is fogja okolni a képviselőházban. De ezt a bizalmatlanságot még ők sem tudták megokolni a bizottságban, ahol ősi rossz szokás szerint az érdemük szerint kell megítélni a javaslatokat. Hiszen ez a tragikuma például Kossuth Ferencnek és Komjáthy Bélának is. Ez a két naiv fiatal ember azt hitte, hogy úgy sem fogja senki olyanoknak nézni, mint akik a kormány iránt — Isten ments! — bizalommal volnának. Bementek tehát a bizottsági tanácskozásba s ott utólérte őket a fátum, mert kénytelenek voltak elismerni az új kiegyezési javaslatokról, hogy a multhoz képest javulást jelentenek. Már most hogyan akarják a képviselőházban ugyanazeket a javaslatokat mégis obstrukcióval elbuktatni? Pedig őket még kiségheti a kátyuból a pártprogram, amely harmincz esztendő óta követeli az önálló vámterületét. De mi segitené ki a nemzeti pártot, ha a pénzügyi bizottságban csak

Az öregek.

Írta: Mikszáth Kálmán.

Soha se szerettem az első eminenseket. Elő se fordultak a családomban. Én se voltam az. Nem is akartam. Emlékszem, hogy mindenféle történeteket tudtam olyan egyénekről, akik rosszul tanultak, aztán később nevezetes nagy férfiak lettek.

De hát az ember rendesen nem karakter. Az idén a Laczi fiam csupa egyessel tette le a vizsgát s azóta már olyan történeteket kezd elbeszélni, amelyekben az első eminensekből érsek, püspökök, miniszterek és országzászlósok lettek. Az emberi hiúság denique mindig a magasban jár és sohasem bukhatik le egészen, mert minden attitűdében megtalálja a köteleket, amikben fogózhassék.

Szóval, a fiam első eminens lett.

— Nagy dolog ez — szól az anyja — erre most már nekünk is vissza kell felelni.

— Hogy-hogy?

— Örömet, örömezt. Ki kell gondolnunk valamit, aminek a gyerek nagyon megörülne.

Hát ki is gondoltam, hogy varrassunk neki hosszú nadrágot.

A feleségem először összeszidott, hogy talán megbolondultam; mikor pedig megmagyaráztam, hogy a fiam már az ötödikbe megy s termetre és rangra is megilleti a hosszú nadrág, sirva fakadt, majd a szíve szakadt meg arra a gondolatra, hogy az ő kicsikéje nagy fiam legyen ezentúl.

— Nem, nem; a kályhába dobom azt a hosszú nadrágot... Meg nem engedhetem, hogy egy gaz szabó elszakítsa tőlem a gyermekemet.

Nevettem ezeket a beszédeket. Ugyan, ugyan! Hiszen azzal nem szakad el a gyerek. Hamarabb szakad el a nadrág. Aztán az időket nem lehet feltartóztatni. A fiam kidugja a fejét, ha követ hengeritenek is rá s a fiam szakállja is kiserkedzik az állán annak idején, még ha a szülei bártlit hordatnak is vele az álla alatt.

Diktum faktum, néhány nap múlva Marienbadban (mert a vizsga után oda utaztunk) a Ferdinandsbrunn-strassén járkálgatván a fiamval, érdekes szöveget pillantottam meg egy ablakban. Az a szép, jó, becsületes szürke posztó volt, melyet gyerekkoromban viseltek a falusi emberek; a gácsi gyár készítette akkoriban, de vagy harmincz év óta eltűnt a

kereskedelemből, legalább én soha se láttam azóta s most valóságosan előugrott a gyerekkorom e sajátságos igénytelen szürke kelmével, melynek a színe a veréb tollazatából és a homok színéből keletkezhetett.

— Hopsza Laczkó-maczkó, megtaláltam már a posztódat. Ilyen volt az én első ruhám is. Gyerekkoromban ide, megvágatom a hosszú nadrágodat.

A fiucska szeméi megcsillantak az örömtől, de azért még huzódzott.

— A mama megharagszik — szól fölényesen.

De csak feltuszkoltam a lépcsőkön, mert vagy négy garádicsot kellett lépni a boltajtóig. Az egész ház ódon és idomtalan volt. A kapu fölött egy tülekedő bika volt kifaragva, a kapun kalapács lógott, mint a renaissance-kori német házakon, a magasan kinyuló kéményre pedig napórát festettek, melyet egyébiránt meglehetősen lemosott már az eső.

A boltajtó küszöbén egy lópatkót láttunk fölverve, de százesztendő roszda borította. rég elporladhattak már a paripa csontjai, mely egykor viselhetette.

— No, Laczkó-maczkó (mert így neve

annyt is elismerne, mint Kossuth és Komjathy? Semmi. Menthetetlenül elnyelne a nevetség. Mert esztendőknél keresztyül úgy viselkedni, mint a kiegyezés oszlopa, még a bizottságban is elismerve, hogy az új kiegyezés előnyösebb a régiénél, azután pedig az új javaslatokat mégis elvetni: ez a következetlenség még a nemzeti párt hányatott életében is szokatlan volna.

Igy határozta el magát a nemzeti párt, hogy egyelőre eltűnik. Nem szól, míg csak a javaslatokról kellene beszélnie. Egyáltalán nem is törődik a javaslatokkal, amelyeket esetleg még is kellene dicsérnie. Csupa kellemetlen kötelesség volna ez. De majd eljő a nap, mikor nem a javaslatokról lesz szó, hanem Bánffyról: mikor háttérbe szorul minden apró érdek és nem jön számításba sem az ország, sem a parlament; mikor fölkel a politikai bizalom napja. Akkor majd előkerül megint a nemzeti párt. Előkerül Apponyi és Horánszky. És csak rájuk kell bízni, napnál világosabban ki fogják akkor mutatni, hogy rosszul ítélte meg az országot, aki föltette róla, hogy két keserves esztendőn keresztül legfontosabb gazdasági érdekeit féltette és mindenekelőtt nyugodalmat akart a kiegyezés megoldásával. Mert nem ilyen csekélységek tartották lázban a nemzetet. Nem. A nemzet a két esztendő alatt csak tépegette az akác leveleit és azoktól kérdezte: „szeretem? . . . nem szeretem? . . .” Már tudniillik, hogy szereti-e Bánffy. Mert a nemzeti párt akkor már nyíltan követi új programját és azt fogja képzelni, hogy az ország sem ismer fontosabb problémát, mint azt, hogy szereti-e Bánffy vagy sem? Pedig az ország nyilván józanabb és úgy gondolkozik, hogy a szeretet mellékes; a jót attól is el lehet fogadni, akiért máskülönben nem nagyon rajongunk.

S ezért nem veszedelmes a nemzeti párt új programja. Más idők-

ben sem lett volna az, ma meg épen nem. Hosszu idő után először történik, hogy a kormány hoz valamit Ausztriából és a nemzeti párt azt hiszi, hogy épen ez ellen kezdheti sikerrel a személyi harcot. Egy kicsit nehéz vállalkozás lesz: nem a kormány miatt, hanem azért, amit hoz . . .

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak déli tizenkét órákor ülése lesz.

A Ház munkarendje. A képviselőház holnap néhány napi megszakítás után ismét megkezdí tanácskozásait. A holnapi ülésben terjeszti be a pénzügyminiszter az 1899. év első harmadára szóló indennity-javaslatot, továbbá egy törvényjavaslatot, amely ama városok segélyezéséről szól, amelyekiek eddig a fogasztási adók bérletéből jövedelmük volt, de ezt az 1898: XVI. és XVII. törvényezikiek értelmében elvesztik. Ugyancsak holnap terjeszti be Pulszky Ágost a bank és valuta javaslatokról szóló jelentését. Holnap napirend-vita nem lesz, mivel a kormányelnök már a bizottságban kijelentette, hogy a kiegyezési javaslatok közül a Ház plenumában első sorban a vám- és kereskedelmi szerződés kerüli tárgyalás alá, ez azonban most még a pénzügyi bizottságban van tárgyalás alatt: szombaton terjeszti be Rosenberg Gyula dr. a közgazdasági bizottság jelentését a vámszövetségről. A Ház a jövő héten megkezdheti majd rendes működését, mert akkorra már lesz elég tárgyalásra kész ügy. A legfontosabb teendők az ujonczjutalék mennyiségének fentartásáról, majd az 1899. évről megszavazandó ujonczjutalék és az indennity javaslat. Az ellenzék akar ugyan majd vitát provokálni, hogy a javaslatok tárgyalása ne előzze meg a kiegyezési javaslatokét, de hosszadalmas ez a vita nem lesz, mivel az ellenzék az obstrukció ökonomiájának szempontjából sem akarja erejét ily előzetes csete-patékkal elfecsérelni.

Minisztertanács. Ma délután több óráig tartó minisztertanács volt. A tanácskozásban a kabinet valamennyi tagja résztvett.

Uj-képviselők. A képviselőház-állandó igazoló-bizottsága mára ülésre volt egybehíva, hogy megvizsgálja Jakabffy Imre és Giocan János képviselők megbízó leveleit. A bizottság tagjai azonban — most már rendes bizottsági szokások szerint —

nem gyűltek össze határozatképes számban, az ülés tehát nem volt megtartható. Holnap délelőtti tizenkét órára új ülésre hívták össze a bizottságot.

Párttervezet. A függetlenségi és 48-as párt ma este hat órákor értekezletet tartott Kossuth Ferencz elnöklésével, melyen mindenekelőtt bemutatták a Táncsics Mihály síremlékének a hónap 16-án tartandó leleplezési ünnepélyére szóló meghívót. A párt elhatározta, hogy az ünnepen részt vesz, de tekintettel arra, hogy ugyanezen a napon Nagyszalontán népgyűlést tartanak az önálló vámtérülei érdekében, melyre Kossuth Ferencz pártelnök megjelenését már előzőleg megígérte és így a síremlék leleplezésén jelen nem lehet, Antal Pál képviselőt kérte fel, hogy a pártot képviselje. Ezek után az értekezlet tárgyalás alá vette, hogy minő álláspontot foglaljon el arra az esetre, ha a kormány az indennity törvényjavaslatokat a legközelebbi napokban benyújtaná. A párt e javaslattal szemben az érdemleges határozatot egy később tartandó konferencia számára tartotta fenn.

A katolikus autonomia. A katolikus autonomia szervezeti szabályzatának tervezésével megbízott huszonhétes bizottság már legközelebb újból összeül, hogy a kilenczes albizottság elaboratúráját tárgyalja. Előreláthatólag heves viták lesznek, mert a többek között az iskolák felügyelete és az azok felett való fegyelmi jog gyakorlására nézve is nagyon eltérők a nézetek. A szervező bizottság hangadó tagjai közül ugyanis többen — Zichy Nándor gróf kezdeményezésére — ezt a jogot is teljesen a papság kezébe akarják tenni holott annak idején, mikor az autonomiai mozgalmak megindultak, az egyházpártiak is úgy vélekedtek, hogy az iskoláknak teljesen az autonomiai kormányhatóság alá kell tartozniuk.

A román papok kongruája. A „Politische Correspondenz“ egy budapesti levele rámutat arra, hogy a katolikus papság kongruájának rendezésével járó szükséglet megállapításánál minő jelentékeny mértékben gondoskodtak a görög katolikus román papságról. Az előirányzott évi 1-12 millió forintnyi szükségletből a görög katolikus papságra 880.000 forint esik, még pedig ebből 600.000 forint a román görög-katolikus papságnak jut. Erzszesedésnek aránytalanul nagy volta evidenssé válik, ha tekintetbe vesszük, hogy a román nemzetiségű görög-katolikusok száma nem egészen egy millió, míg a túlnyomó részben magyar nemzetiségű római katolikusok száma 7-2 millióra rug. Ép ily nagy-

zem a fiut, ha nem haragszom rá), ebbe a boltba ugyan kevesen járhatnak.

Kinyitottuk az ajtót, de az is nehezen és csikorogva nyílt s amint fent meglökte a csengetyűtartó vasat, pokoli csilingelés támadt, s ezt kutyaugatás követte.

Bent voltunk, szétnéztünk, de semmi se mutatta a helyiségben a szabómesterség nyomait. Egy óriás tölgyfa-szekrény huzódott el a fal mentén és egy keskeny hosszú asztal, továbbá egy szekrény kitömött bagolylyal és öreges könyvekkel, irásokkal. Csak a zöld cserépkályha tetején állt egy nagy vasaló, az egyetlen jel.

A másik oldalon egy nagy fekete bőr-szekében hófehérhaju, piros arczu aggastyán állt, épen vajjas kenyeret majszolt. Nagyon öreg, nagyon erőtlen ember lehetett, úgy a nyolczvan éven túl, a lábai egy koczkás plaidbe voltak burkolva, és harapni nem igen birt, inkább csak szopogatta a kenyeret. A lábainál egy hegyesfülü kutya feküdt, egyet-egyet vakantott felénk, de a szeméit a világért se vette le a kenyérről.

Általában kedves kis helyiség volt, derült és napos. Az udvar felől széles kettős ablak nyílt a boltba s egy akácfa ingatta befelé a galyait s ha széláram támadt, be-behullatott néhányat az illatos fehér virágaiból.

Az aggastyán ijedten rezzent fel, kelleetlenül az ajtó felé fordítván a fejét, mely alig látszott, mert a nyaka egész a fülig fekete selyemkendőbe volt begöngyölgetve, a napoleoni idők divatja szerint.

— Oh, oh! — mondá csendesen, fáradtan, bizonyos csodálkozással, hogy idegen arcokat lát. Oh, oh! mi tetszik, édes uraim? Csiba Spitz, hallgass, Spitz! Kit keresnek, édes uraim?

A szeme fölött egy zöld ernyő volt, azt följebb tolta a homlokára, hogy jobban megnézhesen.

— Egy ruhát akarnék csináltatni a fiunak — mondám közelebb lépegetve.

— Ah, egy ruhát! kiáltott fel élénken s tenyerét a füléhez emelte tolcsernek. Egy ruhát tetszett mondani?

Hirtelen letette a vajjas kenyeret egy számolyszékre s aztán föltápázkodott, föl-egyenésedett. Nini, milyen magas szál ember! Hátha még nem volna meggörbülve, térdei megrogyni látszóttak elsőbbsen s automata-szerűen lépegetett eleinte, mintha erőszakosan rángatnák, mintha csak lassan hatolna be az ereibe, a köszvényes lábaiba a varázs-szó. Tip-top, tip-top! mind-zaporábban kopogtak széles vastag cipőtalpai a padlón. Tip-top, tip-top . . . egy ruhát a fukskának.

A napfény is besütött az akácz-leveleken át és aranyos rezgő foltokban szaladgált az öregnek a fehér haján, a kávészinü hosszú kabátján és az öreg moly-ette szekrény fatábláin, mintha ő is azt mondaná: egy ruhát a fukskának.

A csöngetyű zaja bizonyára behatolt az egész lakásba, mint valami szokatlan rendkívüli dolog s a mellékszobából nyíló üvegajtón bedugta a fejét egy töpörödött anyóka szép tiszta fehérfodros főkötőben, mely az álla alatt volt megkötve két csipkeszegélyes fityegővel. Az anyóka arcza is piros volt, mint egy szép alma, de ránczon ráncz és a kékes apró szeméi olyan jóságosan pislácoltak, mint egy szelid házinyulé. Amint a feje mozdult, a kikeményített fehér főkötő úgy ropogott, úgy suhogott, hogy szinte a szelét érezhette az ember.

Az öreg megfordult a főkötőropogásra.

— Semmi, semmi, Johanna, szól csendesen, szívélyesen. — Ne nyugtalankodj, Johanna. Egy ur van itt és ruhát csináltat a fukskának.

Volt a hangjában valami dicsekedő, valami diadalmas és ami gyakori az öregeknél, kiütött rajta a bőbeszédűség.

— Igen, igen, Johanna. Készíts mértéket,

lelkü módon gondoskodtak az akatholikus papság kongruájának már végrehajtott rendezésénél az orthodox román papságról is, amennyiben a magyarság legtöbbszörösebb részét alkotó kálvinisták csak 43.000 forintnyi évi segélyben részesülnek papságuk javadalmazásánál, míg a román orthodox papság kongruájának javítására fordított összeg évenként 911.000 forintba rug. E hivatalos adatok is mutatják, hogy mennyiben állhat meg az a szemrehányás, hogy a magyarországi románok kulturális és szellemi törekvéseit az állam mostoha bánásmódban részesíti. A magyar kormány tudatában van annak, hogy a nemzeti állam eszméje semmiképp sem involválja azt, hogy egyes felekezetek vagy nemzetiségek mostohagyermeknek tekintessenek. A magyar nemzeti állam oltalma alatt minden nemzetiség egyháza és iskolája nemcsak szabadon fejlődhetik, hanem támogatásban is részesül; másrészt azonban szembe kell szállania az államnak azzal a téves felfogással, mintha nem volna egyenesen bűn, ha bármely nemzetiségben is akadnak egyesek, akik vétének az állam iránt tartozó köteletség vagy a hazafiság ellen és csak természetes feladata a papságnak, hogy ebben az irányban felvilágosítólag és nemesítőleg hasson hűveire.

A vámszövetség.

(A pénzügyi bizottság ülése.)

A kiegyezési javaslatok letárgyalása a képviselőház bizottságaiban gyors egymásutánban folyik. Ma az Ausztriával kötendő vám- és kereskedelmi szerződés került a pénzügyi bizottság elé, melynek tárgyalása alatt a pénzügyminiszter, a kereskedelmi és földművelésügyi miniszterek tettek érdekes nyilatkozatokat. Az ellenzék részéről Kossuth Ferenc és Komjáthy Béla tettek észrevételeket a javaslatok ellen, de ezeket Hegedüs Sándor, Matlekovics Sándor és mások tüzetesen megczáfolták. Az ülés lefolyása ez volt:

(A vita kezdete.)

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma Széll Kálmán elnöklésével ülést tartott, melyen a kereskedelmi és vámszövetségről szóló törvényjavaslatot tárgyalta.

A kormány részéről jelen voltak: **Bánffy Dezső** báró, **Lukács László**, **Dániel Ernő** és **Darányi Ignác** miniszterek.

Az **elnök** bejelentette, hogy a közgazdasági bizottság a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben elfogadta.

Pulszky Ágoston előadó fölöslegesnek tartja

most bővebben foglalkozni az önálló vagy közös vámterület kontroverz kérdésével és a törvényjavaslat részleteivel. A javaslatot elfogadásra ajánlja.

Kossuth Ferenc nem járul a törvényjavaslatához, mely hosszú időre lehetelenné teszi Magyarországot közgazdasági önállóságra. Elszomorodva látja, hogy a kormány nem használta fel a kínálkozó alkalmat, hogy minden rázkódlatás nélkül megvalósítsa a gazdasági önállóságot. A javaslat részletes kritikájában elismeri, hogy a fogyasztási adókban van a n e m i e l ő n y, de ennek fejében az osztrákok kvótaemelést követelnek s ezzel és az új adóemelésekkel is csak fokozzuk az osztrákoknak irántunk való gyűlöletét.

Lukács László pénzügyminiszter kijelenti, hogy az osztrák kormánytól tervezett fogyasztási adóemelések nem a mi kezdeményezésünkön és nem Magyarországot érdekelik s nincs semmi összefüggésben az átutalási eljárással.

Komjáthy Béla annak szükségét fejtegeti, hogy Magyarországnak közgazdasági önállósága legyen. Tisztán közgazdasági szempontból is nagy előnyökkel járna az önálló vámterület. Azonos vámtarifa alapján nem is lehet mind a két állam érdekeit kielégíteni. A vámtarifa különböző módosítása alkalmával a gabonavámokat alig néhány krajczárral emelték, ennek árát a mi népünk fizette meg, míg Ausztriában gyár gyár hátán emelkedett. A fogyasztási adók dolgában elismeri, hogy **j a v u l t a h e l y z e t**, de még a fogyasztási adókat sem lehet czélszerűen kiszákmányolni közös vámterületen. A törvényjavaslatot a tárgyalás alapjául el nem fogadhatja.

(A kereskedelmi miniszter nyilatkozata.)

Dániel Ernő báró kereskedelmi miniszter tüzetesen czáfolja a Kossuth és Komjáthy által felhozott érveket. Országunk megerősödését mi is szívünkön hordjuk s ez nem lehet egy pártnak a privilégiuma; de nagyon messze mennek, midőn ezt csak önálló vámterület alapján állítják lehetségesnek. A kérdés az, vajjon a közös vámterület keretében inkább biztosíthatjuk-e gazdasági fejlődésünket és megizmosodásunkat, mint önálló vámterület mellett s vajjon megvannak-e a javaslatban azok a rendelkezések, amelyek gazdasági fejlődésünk biztosítására alkalmasak. Nagy fallácia rejlik abban az állításban, hogy az önálló vámterület felállítása egymagában alkalmas volna az ipar nagymérvű fejlesztésére. Az átmenet a gazdasági termelésről az iparra nem volna egész könnyen eszközölhető épen most, mikor oly súlyos a gazda-

sági helyzet s nem sikerülne anélkül, hogy a gazdasági önállóság a legsúlyosabb válságokba sodortassék. Ami különben az ipar fejlődését illeti, azt látjuk, hogy az ipar és kereskedelem terén nálunk fokozatos haladás észlelhető, ami azt mutatja, hogy az ipar vámszövetség keretében is fejlődhetik. Magyarországnak teljesen megvan a joga külön vámterület felállítására és ha nem értük volna el azt, hogy a törvényjavaslatban az eddig fennállott igazságtalanságok elimináltak s gazdasági érdekeink teljesen megóvottak, maga is az önálló vámterület mellett lett volna. De miután az a meggyőződés, hogy érdekeink e vámszövetségi javaslat keretében meg vannak óva s hogy a külön vámterület felállítása oly veszélyekkel járna, melyeket a fokozatos konszolidáció érdekében kerülnünk kell, elfogadásra ajánlja a javaslatot.

(A vita folytatása.)

Hegedüs Sándor Kossuth amaz állításával szemben, hogy kezdetleges iparunk van s hogy ezt közös vámterület mellett fejleszteni nem lehet, egyszerűen a tényekre és a statisztikára, a malom- és vasiparra, az elektrikus iparra, oly nemzetközi versenyképes ipari vállalatokra utal, amelyek Kossuth állításait teljesen megdöntik. Önállóságról és függetlenségről beszélni s kétségbe vonni azt a szabad akaratunkkal kötött vámszövetségben, szülő nézete szerint nem lehet. Majd hangsúlyozza, hogy a termelés átalakulása csak természetes uton lehetséges s hogy ennek nálunk egészen más akadályai vannak, mint a vámközösség. A mi mezőgazdasági viszonyaink egyenesen megkövetelik, hogy a munkacsoporttól a foglalkozástól ne vonassék el s csak a természetes fejlődéssel karöltve engedik meg egyes iparágak fejlesztését.

Matlekovics Sándor tüzetesen czáfolja Komjáthynek azt az állítását, hogy érdekeinknek megfelelő vámpolitika közös vámterületen nem folytatható s hogy az eddigi vámpolitika mindig Magyarországot érdekeivel ellenkező irányt követett.

Kossuth Ferenc polemizál Hegedüs és Matlekovics felszólalásaira.

Emmer Kornél hangsúlyozza, hogy mindig a gazdasági önállóság és a külön vámterület hűve volt s az ma is. Ha ennek dacára elfogadják a jelen törvényjavaslatot, azért teszi, mert ez idő szerint a gazdasági önállóság létesítésére a szellemek még nincsenek kellőleg előkészítve, amit a vámszövetség tárgyalásai is bizonyítanak. Bizik azonban a jövőben s e kérdést mindig távol tartva minden közjogi politikától, reméli, hogy eljő az

Johanna. Teringgettét Johanna. Te csodálkozol, Johanna.

Az anyóka valóban csodálkozott is, mikor látta, hogy az ő öregje munkában van és járkel, mint a karika az üzlet körül: az üzlet életet kergetett a lábaiba. Minden úgy van, mint régen, sok-sok esztendő előtt... Csodálkozott hát az anyóka és nevetett, az egész arca, melyet két fehér vukli keretezett be kétoldalt, az apró szemei is nevettek és aztán egyre ismételte ő maga is:

— Ruhát a fiucsának, igenis, a fiucsának. Nagyon jól van, kedves öregem. Légy fürge Fridrik, ne hagyd magad Fridrik (és a husos kezeivel tapsolt, mikor az öreg könnyedén lehajolt a szekrény legalsó fiókjába). Igenis, a fiucsának.

Aztán negédesen tipegett-topogott felénk, jobbra-balra dülöngve terebélyes termetével, mint egy meghízott kacsa, megállt a Laczi fiu előtt, ki felénk huzódott hozzám, megsimogatta fejcskáját.

— Ez volna az? Ejnye mákom-rákom! Szép fiucska, jó fiucska, okos szemei vannak és jó termete. Mennyi idős lehet?

— Tizenhárom mult és most kapja az első hosszú nadrágot.

Az anyóka összecsapta a kezeit és megcsóválta a fejét. A fülében nagy roccoco arany

fülbevalók voltak és ide-oda himbálóztak, mint a cseresznyefa bogyói. Különben az anyóka egész teste lóbálózott a feje szerint, mint egy vizre eresztett hajó.

— Oh, istenem, az első hosszú nadrágot! És milyen nagy, milyen nagy. Azt gondoltam, házasodni viszik a fiucsát. Hallod ezt, Fridrik, az első hosszú nadrágot.

A Laczkó-maczkó édesen elmosolyodott az asszonyka beszédjein.

— Kedvesen tud nevetni a fiucska, Fridrik! — kiáltott fel igazi lelkesedéssel. Épen úgy nevet, szakasztott úgy nevet. Nézd meg Fridrik, mert úgy nevet.

Mire egyszerre elkomorodott az arca és a fekete orlean-vizitkéje ujjával könyeket törült ki a szemeiből.

— Szép ruhát varrj neki, Fridrik, gyönyörű ruhát varrj neki, mert úgy nevet.

Az öreg lehajolva, a nagy szekrény aljában kotorászott, még a feje is bent volt a szekrényben, onnan felelgetett az anyókanak, miközben szuszogott és köhécselt.

— Meghiszem, hogy szép lesz. Nem szükséges mondanod, Johanna. Engem akarsz tanítani asszonyka? Ej, ej ördögös asszonyka! Sehol se találom a kelméket. Az ördög nyelte el a kelméket.

— Vigyázz, Fridrik, vigyázz! Oh szívem, szívem, kétfelé törsz el abban a hajlongásban.

— A posztó, öreg ur — szóltam most közbe — amelyet kívánok, az ablakban van.

— Itt vagy, kutya! — kiáltott most fel az öreg ur s nagyvidáman kiemelt két csomagot, lecsapta a keskeny asztalra, hogy az évtizedes por valóságos felhőnek verődött fel.

S azzal kezdte kibontogatni a spárgaköteléből, de most meg ollót nem talált. Nosza az ollót keresni. Hamar, hamar, anyóka! Sürögtek, forogtak apró lépteikkel egymás körül, mintha csak valami menuette-félét lejtene nek. A kutya, a Spitz is ott settenkedett mellettük, hol az egyiket, hol a másikat veregetve a farkával. Majd az egyik, majd a másik botlott meg benne. Eredj, Spitz! Csunya Spitz! De a Spitz azért is csak ott poroszkált velük, nyilván arra játszott a selyma, hogy ő is az ollót keresi. Nem volt neki elég, hogy a vajjas kenyeret már megtalálta és he is kebelezte.

— Ej, ej, nem emlékszel, hová tetted? Az öreg szabó a homlokát ütögette.

— Teringgettét, kopnak a kerekék.

— Nekem úgy rémlik, lába támadt, elvitte valaki.

— Oh nem, nem — ellenkezett az öreg — Nem járt itt a madár se. És a mult hó

Idő, amidőn a gazdasági önállóság meg lesz valószínű. Elodázhatónak véli a külön vámterület felállítását azért is, mert Magyarország társadalmi tagolata s egész nevelési rendszerünk még mindig nem olyan, ha kellően képviselve lehessünk az ipari tevékenység terén.

(A földművelésügyi miniszter nyilatkozata.)

Darányi Ignác miniszter abban a nézetben van, hogy önálló vámterület felállítása erre a nemzedékre oly áldozatot róna, amelyet ez különösen gazdasági szempontból nehezen viselhetne el. Az önálló vámterület létesítése megkövetelné, hogy nyerstermékeink szabad értékesítését áldozatokkal fizessük meg s akkor ipari termelésünk oly állomány versenyével lenne kénytelen megküzdeni, a melyeknek Ausztriánál is magasabb ipari fejlettségük van. Nem tagadja szöve, hogy nyerstermékeink még fokozottabb védelmet igényelnének, de éppen akkor feladni a vámszövetséget, mikor a meglévő s még fokozandó vámok tényleg érvényesülni kezdenek, elhibázott dolog lenne.

(A vita befejezése.)

Gyurkovics György abban a nézetben van, hogy a közös vagy önálló vámterület kérdése nem politikai, nem is elvi, hanem egyszerű közgazdasági kérdés. Oly vámpolitika, aminőt a függetlenségi párt kíván, lehetetlen. Opportunistikus szempontból itélvén meg a kérdést, elfogadja a törvényjavaslatot.

Pulszky Ágost előadó elkerülhetetlennek tartja a gazdasági vizslyt a monarchia két állama közt az esetre, ha a gazdasági közösség fentartásában nem egyezhetnének meg, és az is bizonyos, hogy gazdasági termékeink olyan ár mellett, amelyet az osztrák terület vámentessége mellett élveznek, a vámközösség megszüntetése esetében csak rendkívüli nehézséggel lennének elhelyezhetőek. E szempontból is elfogadásra ajánlja a törvényjavaslatot.

Báró Dániel Ernő miniszter Gyurkovics megjegyzéseire válaszol. Ezzel az általános vita befejeztetett.

Széll Kálmán elnök természetesen tartja, hogy a függetlenségi párt tagjai a mienktől eltérő álláspontot foglalnak el, mert politikai programjuk egyik legbecsesebb részétől fosztanak meg magukat, ha ezt nem tennék. Közgazdasági szempontból itéljük meg a kérdést mi s azt mondjuk, hogy az országnak kétségtelen joga van az önálló vámterületre, de ez csak forma; a cél az, hogy

Magyarország közgazdasági érdekeinek megfelelőleg rendezkedjék be a legközelebbi tíz évre. Az önálló vámterületet nem tartja szöve oly rossznak, hogy azzal szemben minden vámszövetséget elfogadna s nem oly jónak, hogy repudáljon oly vámszövetséget, mely az ország érdekeinek megfelel. Ha a külön vámterület alapján akarnak Ausztriával oly szerződést kötni, amely mellett mindent engednék neki, hogy ő is mindent engedjen nekünk, úgy sokkal egyszerűbb megmaradni a közös vámterület mellett s ennek keretén belül keresni az érdekek kölcsönös kiegyenlítését. Gondolják meg, fejezi be az elnök szavait, hogy a szakítás nemcsak átmeneti nehézségekkel járna, amelyek kétségtelenül súlyosabban nehezednének Ausztriára, de bennünket is izolált helyzetbe s oly nehézségek elé állíthatna, amelyekkel szembe kellene ugyan szállanunk, ha elfogadhatatlan szerződés állana előttünk; minthogy azonban erre szükség nincs, mert a status quo javított kiadása érdekeinknek inkább megfelel, a maga részéről is a törvényjavaslat elfogadása mellett nyilatkozik.

A törvényjavaslatot ezek után általános s á g b a n e l f o g a d t á k és a részletes tárgyalást holnap délután öt órára tüzték ki.

KÜLFÖLD.

Az angol-francia konfliktus. Párisból táviratozzák nekünk: Diplomatakörökben nagy aggodalmakkal vannak Anglia és Franciaország vizsgálja miatt, amelyet a Fasoda-kérdés okozott. Angliának azt a kívánságát, hogy a kérdés elvi tárgyalás előtt még Marchandnak el kell hagynia Fasodát, Franciaország nem teljesítheti. Az angol kétkönyvben napvilágra jutott angol felfogása francziákéval homlok-egyenest ellenkezik. Legközelebb a francia sárgakönyv is megjelenik és itt attól félnek, hogy ez a két könyv a két ország közvéleményét oly módon fogja engageálni, amely a két állam közt való diplomáciai tárgyalásokat hátráltatni fogja. A Niger-kérdés, amelyben egyezés jött létre, a Fasoda-ügygel össze sem hasonlítható, mert Angliának nincsenek oly nagy érdekei a Niger-nél, mint Fasodában.

Londonból ezeket jelentik a konfliktusról: Roseberry lord tegnap délután Epsomban beszédet mondott, amelyben érintette a Fasoda-ügyet s azt mondta, hogy nem tér el attól a nyilatkozattól, amelyet 1895-ben, az ő miniszterelnöksége alatt,

gyogott a ránczos arca, ránczos homloka, hogy megint felülkerekedett.

— A fogammal Johanna? Oh, te bohó kicsi teremtes — és a könyei is folytak most már a józsi hahotától — hiszen karácsonykor hullt ki az utolsó fogam, Johanna.

Oly kedvesek voltak ezek a vidám incselkedő öregek, hogy elnéztem volna őket érákig, de az öreg asszonyka megtalálta végre az ollót, oda volt szurva a leandéres vederbe, egy fonnyadt ágat nyírtak el vele tavaszkor és azóta ott maradt fenakadva az ágak között. Most már föllehetett bontani a két csomagot. Az egyikből az ismert közönséges szürke posztó hullt ki, a másikkól finom sötét barna kelme, alig észrevehető kék sávokkal.

— A posztók királya — magasztalta az öreg a szöveget, ujjaival morzsolgatva. — Ilyet ma már nem is készítenek. Milyen ontok és milyen nyírás! Hogy van ez megványolva! Tessék ezt megtapintani. Még éppen egy ruhára való a fücskának. Mert ez csak maradék, uram. (Nagyot, mélyet sóhajtott.) Abból, ami hiányzik, Albert ő királyi fenségének, a mostani angol királyné férjének varrtam egy öltönyt ezelőtt sok-sok évvel. Isten nyugosztalja meg ő királyi fenségét, de soha se volt többé ilyen ruhája. Johanna lelkem, te láttad ama ruhadarabokat akkoriban...

(Vége következik.)

Cray akkori másodállamtitkár tett. Ebben a kérdésben a legnagyobb jelentőségű momentumokat kell figyelembe venni. Legnyomósabb az a körülmény, hogy Franciaország megfontolt szándékkal olyan aktust követett el, amelyről Anglia előzetesen kijelentette, hogy barátságtalan ténynek fogja tekinteni. A mai kormány politikája mögött az egész nemzet áll. Ezt a politikát az előbbi kormány helyeselte és a jelenlegi kormány keresztül vitte. Olyan kormány, amely ettől a politikától eltér, egy hétig sem élhet. Salisbury lordnak csak meg kell maradnia a kék könyvben kifejtett magatartás mellett s a nemzet minden áldozatot meghoz, hogy eljárását támogassa. Kedvező jel volt, hogy Delcasse békés szellemben tárgyalta a kérdést és Marchand misszióját nem hivatalos jellegűnek tüntette föl, amivel a francia lobogó kitűzése komoly jelentőségét elvesztette. Ha Salisbury lord olyan hangon akarna beszélni, mint Hanotaux, aki a szöve minisztersége idején francia külügyminiszter volt, akkor Salisbury Egyiptomnak a szudáni területre való jogát olyan parancsoló módon fogja érvényesíteni, hogy semminő kormány sem lesz képes nyomatókos föllépésének ellene szegülni. Egyiptomnak erre a területre való jogát sohasem védtek nagyobb nyomatókkal, mint annak idején a francia miniszterek és nagykövetek. Végül Rosebery azt a reménységét fejezte ki, hogy a kérdés békésen fog megoldódni, anélkül, hogy Angliának Egyiptomra való jogait veszedelem fenyegetné.

A Reichsrath ülése.

Bécs, október 13.

A képviselőház néhány napi szünet után ma ismét ülést tartott. A miniszteri padon ma jelent meg először Dipauli báró, aki a szélső jobboldalon foglalt helyet. Baerenreithernek szélső baloldali ülése még ma üres maradt.

Az ülés elején Schönerer arra kérte az elnököt, hogy járjon közbe Thun gróf miniszterelnöknél, hogy a nyelvrendeleteket szüntesse meg. Fuchs elnök megígérte, hogy Schönerer kívánságát tudatni fogja a miniszterelnökkel.

Napirenden az állami szolgák fizetéséről szóló törvényjavaslat volt.

Schrammel vezérszónok (a javaslat mellett) kifogásolja a törvényjavaslatnak több intézkedését; fejtegeti az állami szolgák egyes osztályainak helyzetét és azt mondja, hogy az, amit a kormány tett, teljességgel elégtelen. A szónok tiltakozik az ellen, hogy a pénzügyminiszter nem akarja a törvényt szentesítés alá terjeszteni, ha csak előbb meg nem szavazzák a cukor-adót. Pártja a bizottságban módosításokat fog indítványozni.

Pergelt vezérszónok (a javaslat ellen) kijelenti, hogy az ellenzék nem fogja eltérni soha, hogy a nép előtt gyanuba keverjék, az elé a kényszer elé állítván az ellenzékét, hogy vagy terhelje meg a nép széles rétegeit a cukor-adó megszavazásával, vagy pedig vonja meg a szegény szolgáktól a segítséget. Nem akarunk a pénztári készletekből maradandó kiadásokat fedezni, de a célzatos adók rendszere Ausztriában teljesen inkorrekt. Ha a költségvetést kellő gondal állítanak össze, az állam mai eszközei is elegendők volnának. A szónok ellenzi, hogy a törvény csak kihirdetése napján lépjen életbe.

Lorber azt indítványozza, hogy a fizetésemelések fedezésére az 1890—96-iki kezelési feleslegeket fordítsák.

A szavazásnál a kormány javaslatát Pietak indítványa értelmében egyhangulag a költségvetési bizottsághoz utasítják, azzal a meghagyással, hogy a bizottság nyolcz nap alatt terjessze a Ház elé jelentését.

Következik a budgetprovizoriumokra vonatkozó kormányjavaslat első olvasása.

Dobornig tiltakozik az ellen, hogy a kormány a 14. §-t alkalmazza és rámutat a kormány eljárására Grács városával szemben. Kritizálja Dipauli bárónak kereskedelmi miniszterré történő kinevezését és azt mondja, hogy Thun grófnak nem szabad azt várnia, hogy a németek érdeklő-

ten láttam, Johanna. Ott volt a kályhán... a kályhán.

— Az a mult hónapban volt, Fridrik.

Az öreg apóka fölnevetett nagy fölénnyel, nagy, férfias fenhéjázással, ahogy az arósek szoktak nevetni a gyengéken, ahogy illett ehhez az alkalomhoz, mikor ő megint üzletet visz.

— Milyen bohó vagy, Johanna, milyen kis bohó! Mit beszélsz te a mult hónapról? Hiszen két hete sincs, hogy varrtam.

— Igen, de csak egy gombot varrtál fel a kabátodra, Fridrik s ahhoz nem is kellett az olló.

És most már az anyóka nevetett diadalmasan és csörgette a kulcsokat, amelyek a szépen vasalt pörköltkávészín szoknyájához voltak kapcsolva egy ezüstlanton.

— Papperlepap — feleselt az apóka — hát akkor a czérnát mivel vágtam volna el? Hehehe, a czérnát...

És most már egyszerre kacagtak mind a ketten, tapogatván az asztalokat, a fiókok tartalmát és mindent, amit előtaláltak. Az apókanak a nagy nevetéstől úgy fityegett, úgy lötyögött állán a bőre, amelyikből a hus már elaszott, mint egy üres zacskó.

— Hát nem téphetted el a fogaddal? Vágtott vissza az anyóka, mire még jobban ra-

déssel viseltesenek az állam szükségletei iránt, mert épen a kormány tett meg mindent arra, hogy ezt az érdeklődést a németekben elfojtsa. A németek türelme elérte a végső határt.

D'Angeli (olasz) az olasz klub nevében kijelenti a következőket: Tekintettel a házszabályok rendelkezéseire, amellyel fogunk szavazni, hogy a tárgyalás alatt levő javaslat bizottsághoz utasítások. Minthogy azonban nincs okunk arra, hogy bizalommal viseltesünk a jelenlegi kormány iránt, ki kell jelentenünk, hogy e szavazatunk semmiképpen sem tekintendő zsinórmértéknek a kormánnyal szemben követendő magatartásunkra nézve a jövőben; sőt ellenkezőleg, fentartjuk a legteljesebb cselekvési szabadságot magunknak.

Erre a budgetprovizóriumokra vonatkozó javaslat tárgyalását megszakították és folytatták az inségügyi sürgős indítványok tárgyalását.

Több ilyen indítvány elintézése után az ülés véget ért.

Bécs, október 13.

A képviselőház mai ülésén Bielohlawek képviselő meginterpellálta a kormányt Spaun altengernagy ama rendelete tárgyában, mely a haditengerészet számára szükséges nyeresztermékek megrendelésénél előnyben részesíti Magyarországot.

(Az a két rendelet, amely miatt Bielohlawek barátunk, akit nemrégiben az új parlament portása részesített megrovási kalandban, meglehetősen heves hangon interpellált, az osztrák sajtót is valószínűleg fellázította. A rendeletek pedig épenséggel nem vérlázítók még Ausztriában se. Az egyik rendelet az Eisler és társa cégnek szól, amely cég a haditengerészet számára élelmi cikkeket szállít és utasítja Eisleréket, hogy ne kizárólag Ausztriában vásároljon, hanem Magyarországon is. A másik rendelet Spaun bárónak a pólai tengerészeti élelmiszeráraknak szól és ezeket arra utasítja, hogy az anyagot legfőképp Magyarországon vásárolják. De a rendelet hozzát teszi, hogy mert ott „olcsóbb és jobb.” Ezekért interpellált Bielohlawek. Szerk.)

A kiegyezés.

(Távirati tudósítás.)

A napokban megválasztott osztrák kiegyezési bizottság ma este tartotta első ülését.

Az ülésen jelen voltak: *Thun* gróf miniszterelnök, *Kaizl* dr. pénzügyminiszter, *Kast* báró földművelésügyi miniszter és *Dipaulli* báró kereskedelemügyi miniszter.

Bilinski lovag elnök azt javasolja, hogy előbb általános tárgyalást tartsanak az összes kiegyezési ügyek felett; azután válaszanak három albizottságot, amelyeknek tárgyalása annyiban titkos volna, hogy csak a bizottság tagjai lehetnének jelen azokon. Az albizottságok jelentései felett azután nem tartatnék általános tárgyalás.

Hosszabb vita keletkezett, amelyben a bizottság számos tagja részt vett és amelynek folyamán a következő indítványokat tették:

Lorbeer képviselő: A bizottság csak akkor kezdje meg tanácskozását, ha a magyar kvótaküldöttség már befejezte munkálatait.

Steinwender képviselő: Az általános tárgyalás három részre oszljék: a vám- és kereskedelmi szövetség, a fogyasztási adók s a bank- és valutajavaslatok tárgyalására.

Verkauf képviselő: Az általános tárgyalás előbb az egyik csoport felett tartandó meg és azután e csoport albizottsághoz utalandó s ugyanily módon tárgyalandó a második és harmadik csoport is.

Stürgkh gróf képviselő: Tartassék egy általános tárgyalás három alcsoporttal és egyetlen szavazással a felett, hogy megkezdjék-e a részletes tárgyalást.

Mindezeket az indítványokat elvetették.

Menger képviselő tekintettel a javaslatok nagyfontosságára az elnök javaslatával szemben tanácsosabbnak tartaná, hogy az együvértartó törvényjavaslatok külön általános vitában tárgyaljanak. Ellenzi azt is, hogy az albizottságok ülésének

nyilvánossága korlátoztassék és hogy az albizottságok jelentései felett általános vitát ne tartsanak. A képviselőknek, a rájuk bízott fontos érdekekre való tekintettel, kötelességük, hogy a javaslatokat behatóan tárgyalják.

Auspitz képviselő: A baloldal azt óhajtja, hogy az általános tárgyalás ne terjedjen ki a javaslatok egész complexumára, hanem három csoportban tartassék meg, valamint hogy ne most határozzanak afelett, hogy az albizottságok jelentéseit általánosságban tárgyalják-e vagy nem. A tárgyalások békés menetének érdekét szolgálja az, ha a kisebbség ez óhajai méltánylásra találhatnak.

Erre szavazásra került az elnök következő indítványa: Haladéktalanul megkezdik az összes javaslatok együttes általános tárgyalását. Együttal kimondatik, hogy az esetleg választandó albizottságok jelentéseinek előterjesztésekor általános tárgyalásnak többé nincs helye, hanem azonnal megkezdik a részletes tárgyalást.

Az indítvány első részét egyhangulag, második részét pedig 25 szavazattal 19 ellenében elfogadták.

Az elnöknek az az indítványa, hogy három albizottság választandó (vám- és kereskedelmi szövetség, bank- és valutajavaslatok, a fogyasztási adókra vonatkozó javaslatok), amely albizottságok mindegyike tizenhárom tagból állana és hogy az albizottságok ülésein csak a kiegyezési bizottság tagjai jelenhessenek meg, még nem került szavazásra s most még tárgyalják.

Az elnök közölte, hogy a bizottság oly napokon, amelyekre a ház ülést tart, esti üléseket fog tartani, egyébként pedig nappal fogja tartani üléseit.

Gross képviselő utal *Bánffy Dezso* báró magyar miniszterelnöknek a magyar képviselőház legutóbbi ülésén tett nyilatkozatára, amelyben többek között ezeket mondja:

„Hogy mennyiben sértem én a parlament méltóságát és tekintélyét azzal, ha még nem mondom meg, hogy mikor jön el az idő, hogy az 1898. I. t.-cz. 3. §-ának 3. bekezdése értelmében az egyoldalú, önálló és állandó rendezés iránt a javaslatokat előterjesszem, ezt igazán nem értem. Akkor jön el ennek az ideje, midőn meggyőződünk arról, hogy Ausztriában — a két kormány között létrejött megállapodás szerint — nincsen meg a lehetősége annak, hogy a kiegyezési javaslatok változtatás nélkül érdemben elfogadtassanak.”

Ebből a nyilatkozatból mindenekelőtt kitűnik az, hogy a magyar kormánynak az a szándéka, hogy bizonyos feltevések mellett az Ausztriával való viszonyt alkotmányellenes módon önállóan rendezze. A magyar kormány e szándékáért — ugymond — nem tehetjük az osztrák kormányt felelőssé. De *Bánffy* báró azt is mondotta, hogy ez önálló rendezés idejét akkor látja elérkezettnek, ha bizonyos, hogy nálunk a kiegyezési javaslatok nem fogadtatnak el változatlanul. Ebből az következtethető, hogy az osztrák kormány kötelezettséget vállal a magyar kormánnyal szemben arra, hogy a javaslatok változatlan elfogadását keresztülviszi és hogy arra az esetre, ha ezt a célt el nem érheti, kijelentette hozzájárulását ahhoz, hogy Magyarország e viszonyokat önállóan rendezze, ami Ausztria részéről is a szóban forgó viszonyoknak alkotmányellenes rendezését jelentené.

Azt kérde tehát szóló a miniszterelnöktől, hogy vállal-e a magyar kormánnyal szemben ily kötelezettséget és hogy késznek nyilatkozott-e a maga részéről arra, hogy ezt a kiegyezést esetleg alkotmányellenes módon viszi keresztül. A miniszterelnök a Házban megtagadta ugyan az erre vonatkozó megállapodások közlését, de egészen eltekintve attól, hogy a Ház többsége amellyel nyilatkozott, hogy a kormány terjessze elő megállapodásait, annál inkább is sürgetnünk kell a felvilágosítást ebben a kérdésben, mert tudnunk kell, vajjon komoly tanácskozásról, vagy pusztán komédiáról van-e itt szó, amennyiben arra az esetre, ha a javaslatokon módosítás történne, a kormány mégis el van tökélve, hogy ezt a kiegyezést erőszakos módon érvényre juttatja.

Thun gróf miniszterelnök rámutat arra, hogy *Bánffy* báró miniszterelnökhöz azt a kérdést intézték, hogy miképpen szándékozik eleget tenni azoknak a kötelezettségeknek, amelyeket az 1898. évi I. magyar törvényzcikk statuál. E törvényzcikk úgy intézkedett, hogy arra az esetre, ha 1898. évi május 1-ig a javaslatok nem volnának a Ház elé terjeszthetők, a magyar kormány részéről javaslatok teendők az önálló rendezkedés iránt. Minthogy azonban a javaslatok már benyújtattak és tárgyalás alatt állanak, *Bánffy* báró miniszterelnök nyilatkozata szerint ily javaslatok benyújtásának időpontja nem állott be.

Gross képviselő második kérdése arra vonatkozik, vajjon mondotta-e *Bánffy* báró, hogy a kiegyezés változatlanul fogadandó el. *Bánffy* báró idézett nyilatkozata az ő — *Thun* gróf — felfogása szerint csupán annyit jelent, hogy a két kormány — és ez tényleg úgy is van — megegyezett abban, hogy a stipulált kiegyezés változatlanul elfogadását a mellett foglalja állást.

Gross képviselő harmadik kérdésére vonatkozólag a miniszterelnök utal a Házban tett nyilatkozataira és tekintettel arra, hogy a Ház és ma a bizottság is öröndetes módon a komoly munkaszándékkal látott hozzá a tanácskozásokhoz, azt hiszi, nem szükséges most afelől nyilatkoznia, hogy minek kellett volna történnie akkor, ha a tárgyilagos tanácskozásokra nem kerülhetett volna a sor.

A miniszterelnök beszéde után az ülés véget ért.

A bizottság legközelebbi ülését holnap este tartja.

A német császár keleti utja.

Vilmos császár ma Konstantinápoly felé tartva, átutazott Olaszországon keresztül és rövid néhány óráig Velenczében időzött. Ott találkozott szövetségeseivel, *Umberto* olasz királlyal és az uralkodók kölcsönös üdvözlése rendkívül meleg volt. Vilmos császár délután három órakor tovább utazott.

Távirataink a következők:

Velence, október 13.

Vilmos császár és neje ma délben Bülow államtitkár kíséretében ide érkezett. A pompásan díszített pályaudvaron *Umberto* király és *Margit* királyné, továbbá *Pelloux* miniszterelnök, *Canevaro* külügyminiszter, a hadtestparancsnok, a tengerészeti hatóság előljárósága, a prefektus és a velencei szindako fogadták a vendégeket. A felségek rendkívül szívélyesen üdvözölték egymást, azután egy udvari gondolán, amelyet nyolcz községi bárka kísért, a közönség lelkes ovációi között a királyi palotába mentek.

Velence, október 13.

A német császári pár megérkezésénél a vasúti állomás pazarul volt díszítve. A peron egészen be volt vonva olasz és német színű drapériákkal és sűrű sorban sorakoztak egymás mellett az olasz és német czimerek. Az épület főbejárata diadalívű volt átalakítva melyen „Unione Germanica” feliratu zászló lobogtak. Az egész épület virágguirlandokkal volt szegélyezve és kirakva belőlük a „*Margherita*” név. A várótermet igazi pálmakert alakították át. Az állomási épület díszítésére 2500 zászlót használtak fel.

A velencei község tanács ünnepélyes és kivilágítást is akart rendezni, de mindez a német császár határozott óhajára elmaradt. Az utóbbi napokban tömérdek idegen, különösen német, érkezett Velenczébe. Az összes fogadók zsúfolva vannak.

Mialatt a Canal Grandén a bevonulás történt, semmiféle vízi járműnek sem volt szabad ott tartózkodnia. A menetet egy udvari gondola nyitotta meg, melyben a két uralkodó udvari hivatalnokai foglaltak helyet, a követ-

kező gondolában a két uralkodó és az utána következőben a császárné és a királyné ültek. A menetet képező többi gondolában ültek a miniszterek és rang szerint a polgári és katonai méltóságok, továbbá a nagykövetek és a városok küldöttségei.

Mikor a gondola-menet a Szt-Márk-tér elé érkezett, az összes hadi- és kereskedelmi hajók fölronták lobogóikat és a Calabria tengenagyi hajó üdvövéseket tett.

Velence, október 13.

A két uralkodó-párt a királyi palota felé való utjukon lelkesen üdvözölték. A palota elé érve, a Mark-téren összegyűlt közönség nagy ovációkban részesítette őket. A felségek megjelentek az erkélyen, hogy a fogadtatást megköszönjék és pedig előbb a királyné a császárnéval, azután a király a császárral. Délután 2 órakor a királyi palotában villásreggeli volt a német császári pár tiszteletére. A várost fellobogózták.

A császári pár délután 3 órakor utazott el.

Mintán a császári pár a „Hohenzollern“-yachtra szállt, az fölcsedte horgonyait és elindult. Malamoccoig a „Ruggiero di Lauria“ hadihajó kísérte el és üdvövésekkel bucsuzott el tőle, melyeket a „Hohenzollern“ viszonozott. Az olasz hadihajó legénysége Evviva! kiáltásokba tört ki, a hajó zenekara rázendítette a német himnuszt és ennek hangjai közt futott ki a „Hohenzollern“ a nyílt tengerre.

Konstantinápoly, október 13.

Marschall báró német nagykövet szombaton a „Loreley“ német yachton a német császár üdvözlésére a Dardanellákra megy.

Berlin, október 13.

A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ írja: A külföldi sajtó több jelentésében azzal a különös felfogással találkozunk, mintha a német császár külföldi közbelépésre vagy befolyásra mondott volna le az egyiptomi kirándulásról. Az ilyen feltevések méltán nevezhetők mesének; nincs semmi tényleges alapjuk. Ismételjük, hogy a császár lemondása az egyiptomi látogatásról egyesegyedül a Wolff-ügynökség ismert közleményeiből levont és a belső politikát illető megfontolás eredménye.

TÁVIRATOK.

A német birodalmi gyűlés.

Berlin, október 13. Legújabb hivatalos közlések szerint a birodalmi gyűlés egybehívása november 30-ára várható.

Finnország új kormányzója.

Heisingfors, október 13. Bobrikov, Finnország új főkormányzója, ma a hatóságok fejéit fogadta és beszédét intézett hozzájuk, amelyben azt mondta, hogy a császár ismeri a finn nép odaadását, de arról is van tudomása, hogy az országban téves magyarázatát terjesztik azoknak az alapelveknek, melyeken Finnországnak a birodalomhoz való viszonya alapszik. Egyes finnországi lakosok nem az illő rokonszenvvel nyilatkoztak azokról a rendszabályokról, amelyek az országot az orosz birodalom többi részeivel összekötő kapocs erősbítésére vannak hivatva. Oroszország egységes és oszthatatlan, miként császári trónja, amelynek oltalma alatt a finn nagyfejedelemség jólétének mai fokára emelkedett. Minden finnek, akiknek drága a haza érdeke, Finnországnak Oroszországgal való egyesítésére kell törekednie és ezt annál inkább kell átérznie most, amikor a császár szeptember 1-én kelt rendeletében annak a szükségére utalt, hogy Finnország lakosságának köztudatában gyökereket verjen e határvédő ország és az anyaország legszorosabb egyesülésének kiváló fontossága. Az államhatalom semmit sem fog megengedni, ami a nagy birodalom erős összekapcsolását akadályozná. A főkormányzó azután hangsúlyozta, hogy boldog lesz, ha kormányzása alatt a

finn nép, amely uralkodója iránt való odaadását többször bebizonyította, valahára belátja, hogy Oroszországgal való jó és bensős viszonya mulhatatlannal szükséges, mert lehetetlen az uralkodó iránt való odaadást az egész birodalom iránt való odaadástól elválasztani.

A béketárgyalások.

Köln, október 13. A „Kölnische Ztg.“-nak jelentik Madridból, hogy a spanyol kormány már nem bizik abban, hogy a Párisban ülésező békebizottság tárgyalásai eredményre járjanak. Ennek az lesz a következménye, hogy a vitás kérdéseket választott bíróság elé kell majd terjeszteni. Egyelőre azonban még semmiféle jel sem mutat arra, hogy ezt az előre nem látott utat válassza a két békét kereső ország. (N. Fr. Pr.)

Lemészárolt németek.

Köln, október 13. A „Kölnische Zeitung“-nak jelentik Adelheide-ből: Az új Hebridákön legutóbb felkelés tört ki. Ez alkalommal egy német hajót megtámadtak a bennszülöttek, valamennyi fehérebert lemészároltak és összedaraboltak. A „Falk“ német birodalmi czirkálóhajó utban van az új Hebridák felé, hogy a vérfürdőért boszut álljon.

HIREK.

Lapunk mai száma 16 oldal.

— A király itthon. A király, mint értesülünk, szombaton reggel öt óra negyvenöt perczkor különvonattal érkezik a fővárosba a nyugati pályaudvaron, ahonnét rögtön a budai várakba hajt. Gödöllőre csak aznap délután utazik a király.

— A hadsereg főfelügyelője. A mai lengyel lapok jelentették, hogy a király Beck báró tábornagy vezérkari főnököt nevezte ki a hadsereg főparancsnokává. Fiedler altábornagyot pedig a vezérkar főnökévé. A „Bud. Tud.“ ezt a hírt ma — amelyet a „Neue Freie Presse“ is közölt — illetékes helyről való felhatalmazás alapján megcáfolja.

— Gróf Bethlen Olivérné halála. Temesvári tudósítónk táviratozza: Bethlen Olivér gróf volt 1848—49-es alezredesnek özvegye, született Nalácsy Jozefin báróné, aki azelőtt Csáky György gróf neje volt, ma délelőtt temesmegyei sósdi birtokán meghalt. A grófné hetvennégy esztendő volt és már régebben teljesen visszavonult életet élt, különösen 1892 óta, amikor a férje Velenczében agyonlőtte magát. Utolsó óráiban csak leánya, Mühlfeld Szergiusz néhai orosz követ özvegye volt vele. A temetésre vonatkozólag semmi intézkedést sem tett még a gyászoló család. A kiváló műveltségű és finom lelkű urnó halála mély részvéteket kelt.

— Kálmán napja. Mikszáth Kálmán ma még ovációkban részesült a nevenapján. Az ország minden tájáról irásos és távirati gratulációk üdvözölték az „Országos Hirlap“ főszerkesztőjét és a számos gratulánsok között a Budapesti Újságírók egyesülete küldöttségileg üdvözölte elnökét, a mai magyar újságírás vezérét, Mikszáth Kálmánt. A megjelentek névben az egyesület felütközött, Szatmári Mór fejézte ki az egyesület tántoríthatatlan ragaszkodását Mikszáth Kálmán személyéhez és hálás elismerését az elnöknek az egyesület érdekében kifejtett nagysikerű működéséért. Mikszáth Kálmán érzés és ötletekben gazdag beszéddel válaszolt az üdvözlésre. Ő, ugymond, kinek gondolatai, mint a gombostűk, arra várnak, hogy papíron tűzessenek rendbe, különösen az érzékenyedés ilyen perczeiben nem mestere a szónak. Csak úgy felel hát, amint ez apró holmik gondolatában emitt-amott föltűnedeznek. Különös büszkesége neki, hogy a magyar újságírók őt emelték a legmegisztelendőbb bizalmi állásra, amit csak a ők maguk erejéből és a maguk társadalmában nyújthatnak és pályája külső eredményei közül ő ezt becsüli legjobbra. Más világban — mutatja Inger Szolimán példája — akár szultán is lehet a bevándoroltból, de ennél becsesebb az, ha

a maga népe közt akár csak az alvezérek sorába is emelkedik a vándor. Hát még midőn egy nagy és jelentékeny testület élére emel valakit a pályatársak akarata. Ő legjobban érzi ennek értékét és a legnagyobb igyekezettel azon van, hogy ezt állandóan viszonzza. Kívánja és mindenképen elő fogja mozdítani az egyesület további virágzását. — A szeretetreméltó kollégialis beszéd után még az „Országos Hirlap“ szerkesztősege, majd az újság kiadóhivatala és nyomdaszemélyzete testületileg üdvözölte Mikszáth Kálmánt.

A Népszínház tagjai ma délelőtt meleg ovációban részesítették Porzsolt Kálmán igazgatót a nevenapja alkalmából. Délelőtt tizenegy órakor gyűltek össze a szinpadon, a hova Vidor Pálné és Szirmai Imre hívták meg az igazgatót. A személyzet névben Vidor Pál mondott megleghangu beszédet, a melyet Porzsolt Kálmán meghatóttan köszönt meg.

— Dunakesz-Alag. Az alagi versenyekre legközelebb kiránduló sportközönséget kellemesen fogja meglepni az a hatalmas állomási épület, mely az alagi versenytér közvetlen közelében a vendéglővé átalakított kiállítási erdészeti pavillon alján épült. A kereskedelmi miniszter a nagy vasuti kölcsön első részletéből építtette az új állomást, mely a szakértők szerint a máv legmodoronebbul berendezett állomása. Az új épület egy kilométer távolban van Dunakesztől, mely hatvanezer forintot az utakat hozta rendbe, hogy az állomás könnyen hozzáférhetővé legyen. Az állomás, mely Dunakesz-Alag nevet kapta, most készült el teljesen s megnyitása e hónap 15-én megy végbe. E naptól kezdve a vasutak csak itt állnak meg s a régi állomást a tisztviselők lakásainak alakítják át.

— Koburg Lujza bankárja. Böhm Bernát ismert pozsonyi uzsorás nemrégiben nagyitokban megsugta egy pozsonyi gyáros fiának, hogy Koburg Lujza hercegnő megbízta, szerezne neki nyolcezer forintot, amiért bő kamatokat fog fizetni. Neki, sajnos — ugymond — épen most nincs pénze, azért fordul a fiatal emberhez. Utóbbinak hosszas rábeszélés után tetszett a terv, de mivel pénze neki sem volt, a pénzt váltókban adta át Böhmnek, aki aztán egy barátjával egyszerűen bepöröltette a váltókat. A lépre került fiatal ember erre a törvényszéknél panaszt emelt a csaló uzsorás ellen. A pör fejleményeire igen kíváncsiak a pozsonyiak.

— Személyi hír. Kardos Kálmán, a képviselőház alelnöke, hidasdi birtokáról ma a fővárosba érkezett.

— Pallavicini őrgróf balesete. Morvaországból, Budwitzból táviratozzák, hogy a közelben levő Jamniczban Pallavicini őrgróf tizenöt éves fia a lovaglóiskolában leesett a lóról. Az esés olyan szerencsétlenül történt, hogy az ifjú gróf súlyos sérüléseket szenvedett. Pallavicini őrgróf és neje, kiket táviratilag értesítettek a szerencsétlenségről, rögtön különvonaton elutaztak Jamniczba.

— Majláth püspök a nagy-nyédyi feyházban. Nagy-nyédyről táviratozzák, hogy Majláth Gusztáv püspök az országos feyházban levő katolikus folyók meggyóntatása és bérmlása végett ma odaérkezett. Az intézet kapujánál Uray igazgató fogadta a püspököt, aki egész délután gyóntatott, holnap pedig bérmlálni fog. Ő az első magyar főpap, aki feyházba megy egyházi szolgálatot teljesíteni.

— A horvát orvostanhallgatók. A zágrábi tudományegyetemnek nincs orvosi fakultása és az orvosi pályára készülő horvát ifjuság eddig Bécs, Grác, Prága vagy Németország egyetemeit látogatta. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter legutóbb kiadott rendeletével, melyben a külföldi diplomák alapján való orvosok gyakorlatát Magyarországon eltiltotta, véget vetett ennek az anomáliának. A horvát ifjuság többé nem mehet külföldre és kénytelen a budapesti vagy a kolozsvári tudományegyetemet látogatni. A rendelet hatása már is érezhető, mert a budapesti orvosegyetemre egész sereg horvát tanuló iratkozott be. Ezek legalább megtanulnak magyarul is.

— **III. Béla király temetése.** III. Béla király temetésére, miniszterelnökség a többek között meghívta a tudomány- és a műegyetemet. Ez intézetek részéről a rektorokon és a dékánokon kívül az ifjuságból öttagú küldöttség megy a temetésre. Szabolcs vármegye képviseletében báró Feilitzsch Berthold főispán, Mikecz János alispán, Geneszy Albert, dr. Farkas Balázs, Kállay Lipót és dr. Mozóssy Béla országgyűlési képviselő lesznek a temetésen.

— **Egyházi előléptetések.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Novák Pál örkanonoknak az olvasó-kanonokságra, Szemerényi Károly kanonoknak az éneklő-kanonokságra és Sauthó Károly kanonoknak az örkanonokságra való fokozatos előléptetését jóváhagyván, Mikovényi Mór szomolányi plébánost, Schiffer Ferencz központi katolikus legényegyleti elnököt és Való Simon dr. budapesti központi papneveldei tanulmányi felügyelőt ugyanazon társas-káptalan kanonokjaivá kinevezte.

— **A czivis és a telefon.** A debreczeni város-háza előtt pipázgatott két czivis, egyszer csak megszólal az egyik:

— Komám! látott kend már telefont?

— Nem én.

— Hát kend?

— Én már láttam. Tavaly Nánáson. De azt mondják, hogy a z s e a' v ó t!

— **Tűzek a vidéken.** Jahodnik községben — mint löcsei tudósítónk írja — tegnap tűz keletkezett, amely másfél óra alatt öt házat és négy gabonával telt pajtát hamvasztott el. — Abafalván szintén tűz dühöngött, amely körülbelül kétezer forintnyi kárt okozott. — Pálfalván két lakóház és két magtár leégett.

— **A jeruzsálemi evangélikus templom.** A Jeruzsálemben épült első evangélikus templomnak a reformáció emlékűnépén, e hónap 31-ikén tartandó felszentelésére Vilmos német császár a magyar evangélikus egyházat is meghívta. Ennek képviseletében Zelenka Pál tiszakerületi püspök, továbbá fia, Zelenka Lajos és titkárja már utnak indultak. Zelenka püspök a magyar evangélikus egyházat külföldön már több ízben képviselte. Legutóbb, ugyancsak Vilmos császár meghívására, a wittenbergai vártemplom felszentelésén is ő volt.

— **Az olasz vasutak.** Kevés kocsi és drága közlekedés — ez jellemzi az olaszországi vasutakat. A vasuti szolgálatot senki se ellenőrzi, szemet pedig olyat használnak, hogy az utasok olyanok lesznek tőle, mint a kéményseprők. Balesetek, szerencsétlenségek, bűnesetek mindennaposak az olasz vasutakon. Legujabban is volt egy gyilkosság Rieti és Aquila közt. Ez alkalomból a Don Chisciotte olasz újság a következő jellemző dolgot írja:

Milyen kontárok ezek a mi brigantiák. A legtöbbjét a hirtelen düh vízi a gyilkosságra és nem a megfontolt haszonvágy. Ha értenek a dolgukat, akkor a működési területet a vasutakra tennék át. Hiszen, mikor az utas felszáll a vasutra, a vasutársaság már elkövetelt vele egy kisebbkaliberű rablást (czélzás a gyorsvonatoknál történt huszszázaléknyi áremelésre) és így nagyobbakra is el van készülve. Ha jegyét megváltotta, egy keskeny, rosszul világított, egészen elkülönített rekeszbe dugják. Vészféknek nyoma sincs, mintha csak a brigantik számára volna az egész vasut készíve. A személyzet éberségéről szó sem lehet. Rosszul fizetik őket és katonás fegyelem alá tartoznak. Sokkal több gondot kell fordítaniok gombjaik fényességére, mint az utasok biztonságára. Mindezeket elgondolva, valóban csodálatos, hogy csak olyan gyér számú gyilkosság történik az olaszországi vasutakon. Tanácsos, hogy az utas revolverrel és erős buldoggyutyával merészkedjék csak a vasutra, ha már okvetlenül utaznia kell. A revolver és a buldog csak rablók ellen óvják az utast. Kisiklások, hidszakadások és gátcsuszamlások ellen már nehezebb óvszereket találni. Rómában például egy gyönyörű vasuti hid van. Közepén forgatható a hid, melyet egy napon a pályáról elfeledett kellően beigazítani. A nyíláson át lecsu-

zott az egész vonat a Tiberis közepébe, kissé megfűrödni.

Ezen az eseten okulva, elrendelte a vasut igazgatósága, hogy a pályáról ezentúl gondosabban vizsgálja meg a hidat. Ezzel a rendelettel az egész ügy el volt intézve.

A nevezett hidnak van még egy különleges tulajdonsága. Olyan keskeny, hogy az oldalai majdnem surolják a kocsik falait. A hid ezen furcsaságán legutóbb egy utas szószerint elvicsztette a fejét.

Az Olaszországba utazókat ezeken felül még egy jó tanácssal láthatjuk el. Helyesen cselekszenek, ha oxigénnel telt edényeket visznek magukkal. Historia docet. Nemrégiben ugyanis megtörtént, hogy a giovei alagutban a fűtőket és a vonatvezetőt a kiáramló gázok megölték.

Ha Olaszországban is állítanak fel a vasuti állomásokon biztosító-bárczákat áruló automatakat, ugy a biztosító társaság csakhamar csődbe kerülne.

— **Gsell-Fels meghalt.** Gsell-Fels Tivadar, Baedeker legerősebb vetélytársa, ma hetvenkilenc éves korában Münchenben meghalt. A Gsell-Fels barnatáblájú utikönyveit sokan forgatták nagy élvezettel, különösen az Olaszországról szólókat, mert a műkincseket és képtárakat a többi leírók egyike sem ismertette annyi értelemmel és annyi lélekkel mint ő. Igaz, hogy Gsell-Fels esztétikus volt hivatásánál fogva is. Olaszországot még fiatal korában bejárta gyalog és azóta is gyakran fordult meg Itália különböző részeiben. Több évet töltött Párisban is és egész Európában igen sokat utazott. Utmutatóit nagy lelkesedéssel és szorgalommal írta életének utolsó esztendejéig és nagy öröme telt benne, hogy ismeretlen embertársait kalauzolhatja idegen vidékeken. Most megtért oda, ahova az utmutatói nélkül is követhetjük.

— **Gyors bűnhődés.** Brüsszelből írják: Az Ostende és Köln közt közlekedő gyorsvonat egyik elsőosztályú kupéjában egyedül utazott egy hölgy. Kis kézitáskáját, melyben jelentékeny értéket képviselő ékszerek és értékpapírok voltak, maga mellé tette az ülésre s aztán egykedvűen nézegette a vidéket. Mikor a vonat a Mecheln mellett levő Hever városkát elhagyta, a vonatvezető vészjelet hallott, mire megállította a vonatot. A vészjel a magányosan utazó hölgy kocsijából jött, akit ott ajultan találtak. Mikor magához tért, elbeszélte, hogy néhány perc előtt egy férfi hatolt a kocsijába, aki egy jól irányzott ökölcsapással elkábította s aztán táskájával leugrott a vonatról. Rögtön átkutatták a pályatestet és nem messze meg is találták a töltés mellett a tolvajt — holtan. Mikor ugyanis a kocsiból kiugrott, egy táviróoszlophoz csapódott, amely fejét szétzúzta. A táská érintetlenül ott hevert mellette.

— **Társasvacsorával egybekötött könyvelégetés.** Valami kiválóan elmés férfit a Zimándy-Zelenyák-Lepényi-féle affáret társasvacsorával egybekötött könyvelégetéssel akarja ünnepélyesen reparálni. E végből október 23-ára a Vigadóba hívja az egész hazafias polgárságot, ahol hangverseny, társasvacsora és tánczvigalom lesz, miközben ünnepélyesen elégetik a „Kossuth a történelem ítélőszéke előtt” című könyvet. Vig mulatság lehet. Az egész vigasságból persze csak a könyvelégetés a helyes dolog.

— **A karmeliták temploma.** Az angyalföldi karmelita-templom alapkövét október 15-én délelőtt tíz órakor teszik le. Az egyházi szertartást Boltizár József püspök végzi.

— **Luccheni pöre.** Bernből táviratozza tudósítónk: Ha minden idejében elintézhető, akkor november 3-án délelőtt kilenc órakor kezdődik Luccheni pörében az esküdtzéki tárgyalás. A Bécsben lakó tanukhoz a meghívókat e hónap 22-én küldik el. A peranyag négyszáz oldalt tesz ki. Luccheni nem akar ügyvédet vallani, miért is a törvény rendelete szerint már legközelebb, valószínűleg szombaton, hivatalból rendel a bíróság Luccheni mellé ügyvédet. Brenner dr. a szövetségi igazságügyi departement elnöke is jelen lesz a tárgyaláson.

— **Halálozás.** Özvegy Reiner Erzsébet, Reiner Ferencz iróársunk édes anyja, ma délben hosszabb betegség után meghalt.

— **A péklegények strikeja.** A hetek óta kiszülő péklegény-strike ma délután alapos kis vereséggel végződött. Zajos tüntető gyűlést akartak tartani az örömvölgy-utcai Pieber-féle vendéglőben, de az érdeklődés olyan nagy volt, hogy mindössze öten jelentek meg az értekezleten. Lettek volna többen, de a rendőrség minden erőlködés nélkül visszakergette őket. Mindössze kilenczen akadékoskodtak, hogy ők mindenáron értekezni akarnak, ezeket bekergették a józsefvárosi kerületi kapitányságba, ahonnan azután csak vacsora idején bocsátották őket szabadon. Ekkorra már mind az öt gyülesező kiszönokolta magát — a nemzetközi szociáldemokrácia üdvözítő voltáról. Aki különben legjobban panaszkodott a munkanélküli péklegények sanyaru helyzetéről, az valami Schwarz Miksa nevű joghallgató volt — akit a rendőrség nem kísért be.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Szegedi tudósítónk táviratozza: A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetőségéhez érkezett távirat szerint ma hajnalban Jablanicza és Mehádia között, a Glob patak hidjánál, szintörés miatt a 754. számú tehervonat kisiklott. Három munkás és a mozdonyvezető súlyosan, négy munkás könnyen sérült meg. A kisiklás miatt az összes vonatok csak átszállással közlekedhetnek. Szegedről vizsgáló bizottság ment a szerencsétlenség helyére a kisiklás körülményeinek kiderítése végett.

— **Munkás-strikeok.** A párisi munkások strikeja, mint mai távirataink jelentik, már félig-meddig megszűnt. Ma reggel megint több strikeoló állt munkába, de azért a katonaság tovább is védte a dolgozó munkásokat. A munkástörszadén ma délelőtt megint több gyűlést tartottak a strikeolók, de azokon sokkal kevesebb munkás jelent meg, mint az utóbbi napokon tartott gyűléseken. A földmunkások strikeja ugyszólván megszűnt. Hír szerint a szajnamegyei prefektus a kormány nevében ma este bezárta a munkástörszadét.

Alig, hogy a párisi strike csökkenni kezd, Amerikában sokkal veszedelmesebb lázadás támadt, melynek nemcsak sebesültjei, hanem halottjai is vannak. A Virdenből érkezett legujabb jelentések szerint a strikeoló bányamunkások és a chicagóalltoni vasut rendőrségétől támogatott hivatalnokok között folyt harcban nyolcz ember esett el és körülbelül harmincz megsebesült.

— **A kegyelet.** A József- és Ferenczvárosi izraelita nőegyesület választmánya évenként huszhuszforint segedelemben részesíti azokat a szegény mamákat, akiknek Erzsébet királyné halála napján gyermekök születik. A gyermek neve azonban, ha fiú, csak Rudolf, ha pedig leány, csak Erzsébet lehet.

— **Tűz.** Ma délután a Benedek és társa női divatáru-üzlet kerepesi-uti boltjában nagy tűz pusztított. Az üzletben felhalmozott divatáruk nagyobb részét elemésztette a tűz, ami még megmaradt, azt a tömérdek viz tette használhatatlanná. Az elégett holmik értéke harmincezer forint. Az Első Hazai biztosító-intézetnél volt biztosítva.

— **A száguldo gullotine.** Ismét villamos elgázolás történt. Balogh Sándor az új áldozatnak a neve. A közuti villamos egy kocsija a Csömöri-ut és Verseny-utca sarkán gázolta el. A mentők szállították be eszméletlen állapotban a Rókus-kórházba. Az odasiető rendőr nagybölcsen megállapította, hogy az elgázolt ember részeg volt.

— **Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadása.** 100 kötetben. A nagy költő összes műve oly irodalmi kincs, melynek minden könyvtárban, minden családnál meg kellene lennie s nem hiányozhatik sem a dusgazdagok, sem a kevésbbé gazdagok könyvszekrényeiből. Az Országos Hirlap kiadóhivatala Jókai összes műveinek megszerzését meg akarván könnyíteni olvasóinak, szívesen küldi meg a kívánt köteteket azoknak, kik a mai számban is előforduló hirdetésből a megrendelőlapot kivágják és megfelelően kitöltve, hozzá beküldik.

Napiránd.

Naptár: Péntek, október 14. — Római katholicus: Kalliszt. — Protestáns: Kalliszt. — Görögorsz.: (október 2.) Czipriana. — Zsidó: Tiscari 28. — Nap két 6 óra 02 perczkor reggel, nyugszik: 4 óra 57 perczkor délután. — Hold két: 4 óra 47 perczkor reggel, nyugszik 4 óra 00 perczkor délután.

A miniszterelnök fogad délután 4—5-ig.
A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig.
A képviselőház ülése déli 12 órakor.
A főváros pénzügyi és gazdasági bizottságának ülése délelőtt 10 órakor a régi városházán.

Nemzeti muzeum: régiség tára, nyitva d. e. 9—1-ig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekinthetők meg.

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Akadémiái könyvtár nyitva 3—8 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva 9—1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva 9 órától 12 óráig és 3—8-ig.

Technológiai iparmuzeum nyitva 9—1-ig és délután 3—5-ig.

Az iparművészeti muzeum, nyitva d. e. 9—1-ig.

Kereskedelmi muzeum a városligeti iparsarokban nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig.

Deák-mauzóleum a kerpesi-úti temetőben nyitva este 5 óráig.

A mezőgazdasági muzeum a városligeti Széchenyi-szigeten nyitva délelőtt 10—1-ig, délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár nyitva délelőtt 9—1-ig.

Az iparművészeti társulat állandó bazarja nyitva 9—1-ig.

A „Hódoló diszfelvonulás”, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrassy-út végén, látható reggel 9-16-ig este 6 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermekkégy 30 krajczár.

A Dreyfus-pör reviziója.

München, október 13.

Az „Allgemeine Zeitung“-nak egy berlini távirata szerint Hohenlohe birodalmi kancellár úgy nyilatkozott több politikai személyiség előtt, hogy Lenbach előtt csak olyan dolgokat mondott, amelyek publici juris-természetűek, még pedig azt, hogy Dreyfus a német kormány nyalsoha össze kötöttésben nem volt.

Páris, október 13.

A „Matin” szerint elhatározták, hogy Picquart ellen a hamisítás miatt indított eljárást megszüntetik s csak azt a vádat emelik ellene, hogy hamisítványokat használt föl. Picquart energikusan védekezik. A vizsgálat során állítólag kitűnt, hogy több vezérkari tiszt ismerte és helyeselte Picquartnak azt a törekvését, hogy Walsin-Esterházyt leleplezze. A „Gaulois” tudni véli, hogy Picquart védői a bírói eljárás rendén olyan incidenseket akarnak előidézni, hogy a vizsgálat befejezése jó sokára elhalasztódjék.

München, október 13.

Érdekes adatokat jegyeznek föl a kémiszolgálatot illetőleg, amelyet Párisban a német nagykövetség tagjai ellen szerveztek. A petit bleu, vagyis ama levélke ügyében, melynek szerzőségével Picquart alezredest vádolják, újabban ismét a párisi német nagykövetség portását mondották annak, aki az Esterházy őrnagyhoz intézett petit bleut Schwarzkoppen őrnagy, katonai attasénak felsőkabátja zsebéből kivette, aztán pedig, mint annak idején a bordereaut, darabokra tépte és a párisi hadügyminisztérium kémosztályába juttatta. A német nagykövetségnek portását azonban igaztalanul gyanúsítják.

Tény az, hogy a német nagykövetséget a Dreyfus-pör előtt és után alaposan és sikerrel kikémlelték. A francia titkos ügynökök segítője azonban nem a párisi német nagykövetségnek portása volt. Ezt az állást ugyanis 1896. végeig egy P... nevű német katona töltötte be. Ez az ember teljes harmincz éven át, mindenkor főnöknek és a nagykövetség személyzetének teljes megelégedésére végezte teendőit. Ő ma 74 éves, úgy szólván teljesen megvakult aggastyán.

Azon a napon, amikor Párisban szólnak eresztették a hirt, hogy a bordereau a német nagykövetség portásának utján jutott a vezérkar kezébe, Münster gróf nagykövet a szobájába hívatta a portást és kikérdezte őt.

— Kegyelmes uram — felelt az aggastyán

— 42 évig híven szolgáltam királyomat és a por-

tási állást négy nagykövet alatt töltöttem be. Képesnek tart, kegyelmes ur, engem arra, hogy öreg napjaimra királyom árulójává legyek? Hiszen nekem soha semmi dolgom nem volt a nagykövetség irodájában. Hogy jutottam volna titkos iratok birtokába?

Münster gróf, aki egy pillanatig sem kételkedett a portás őszinteségében és becsületességében, az aggastyánt azzal bocsátotta el, hogy ezentul is feltétlenül bizik benne.

Daczára ennek, biztosra vették a német nagykövetségen azt, hogy ott helytelen dolgok történnek és hogy magában a házban, francia érdeken, kémkedést üznek.

Kik voltak a kémek? A találynak rövidesen meg kellett oldódnia...

Kapus volt mindenestre az, aki Franciaországnak a kémiszolgálatot teljesítette. Csakhogy ez az ember a Rue de Lille 103. számú és német nagykövetséggel szemközt levő ház kapusa volt. A német nagykövetség a Rue de Lille 78. száma alatt van. A Dreyfus-pör előtt két évvel Schwarzkoppen attaché és a melléje beosztott német hadnagy a 103. számú házban laktak, ugyanabban a házban volt ellátásuk, oda címezgették leveleiket is. A ház kapusa egy Müller nevű elzászi ember volt, aki a háboru után is francia polgár maradt. Ez a Müller francia kémiszolgálatban állott s ő volt az, ki a szemközti házban levő német nagykövetséget és annak lakóját, Schwarzkoppen őrnagyot kikémlelte. Müller rajaszul járt el munkájában. Czinkostársai a német nagykövetnek francziául tudó elzászi szolgálóitól, kiket francia nyelvismeretük miatt fogadott föl. Müller kapus fülkéjének hátsó rekeszében egész fordítási irodát rendezett be. A nagykövet két hűlten szolgálja mindent, ami a nagykövetségnek kezükbe jutott és amit az irodákból kilopháltak, Müller kezébe szolgáltattak. Még Münster gróf leányának leveleit is kiszoldáltatták. Müller gondoskodott az irományok leforgításáról, az eredetieket, ha azokra még szükség volt, visszaszolgáltatta a szolgálóknak, azokat pedig, melyeket megtarthatott, a lefordítottakkal együtt a francia kémrendőrségnek adta át.

A két hűlten szolgáló üzelnéi nem sokáig kerülhettek el a becsületes szolgáló figyelmét. Ezek értesítették Münster grófot. A gróf ettől fogva maga figyelte meg a két gazembert. Egy napon aztán tetten érte őket, miáltal dolgozószobájában papírajai közt kintattak, amikor aztán háladéktalanul elkergetté őket.

A nagykövetségi irodának egy írnökát, akit a gróf nem tartott teljesen ártatlannak, mivel pörös volt, visszaküldték Németországba. E felfedezések után Schwarzkoppen őrnagy elhagyta a Rue de Lille 103. sz. házat és hadnagyával együtt a nagykövetségi palotába költözött át.

Az öreg P., a német nagykövetség portása, Münster gróf által történt kihallgatása után még két évig maradt állásában. Harmincz évi szolgálata után 1896. végén távozott onnan. Münster gróf kitűnő bizonyítványt adott neki és gondoskodott róla, hogy nyugdíjkép a teljes fizetését megkapja. P. még ma is Párisban él feleségével és öt gyermekével. Müller, Schwarzkoppen Lille-utca 103. számú lakoházának portása, egy év előtt hagyta el állását. Senkisem tudja, hogy hová ment.

London, október 13.

Egy itteni ujság-ügynökség mai jelentése szerint Mr. Newton, Esterházy-nak itteni ügyvédje, Clearké jogászról véleményt kért és kapott afelől, hogy Esterházyt angol jog szerint nem lehet francia híroságoknak kiszolgáltatni.

E hír hallatára a „N. Fr. Pr.” itteni tudósítója azonnal elment Newtonhoz, aki kijelentette, hogy semmiféle jogászai véleményt nem kapott. De sem nem tagadta, sem nem akarta megerősíteni azt, hogy ilyen véleményt tényleg kért Esterházy számára. Valószínű azonban, hogy kért, de annak előre elkészített tartalmát előbb hozta nyilvánosságra, mint az aláírást hozzá megszerzte. (N. Fr. Pr.)

SZÍNHÁZ ÉS MŰVESZET.

* Hírek a Népszínházról. K. Kopácsy Juliska asszony tíz estére tervezett vendégszereplését holnap, pénteken fejezi be Varney operettejében, a „Komédiás“-ban, miután a művésznőt Drezdába szólítja szerződése. Szombaton Hervé operetteje, a „Lili“ kerül színre a czimszerepben Küry Klárával, aki a szerepet most ötvenegyszer fogja játszani.

* Temesvári színház. Kacsányi Ignác színtársulatát már közel két hete, hogy Temesvárott működik. Amon Margit, a primadonna, a „Kis herceg“ és „Lili“ czimszerepeiben nagy sikert aratott.

* A főpróba. A Nemzeti Színházban ma délelőtt főpróba volt Berczik Árpád vigjátékából, a „Himfy dalai“-ból. A főpróbara az igazgatóság a szokottnál nagyobb közönséget gyűjtött össze, mert úgy véli, hogy a népes földszint jobban szolgálja a „rangulatót“ és meglágyítja a kritikát. Mi azt hisszük, hogy a főpróbák bármely formája mellett vagy ellen kardoskodni nagyon hiábavaló dolog. A színházak vezetői erősen tulbecsülik a főpróbák jelentőségét az irodalomra és a művészetre nézve. Bizonyos csak az, hogy olyan elménczkedő és folyton trécselő közönség, amelyhez ma délelőtt szerencsénk volt, csak zavarja a kritikát kötelessége teljesítésében.

FŐVÁROS.

(A közgyűlés.) Tegnap későre járt az idő, mikor a belvárosi vásárcsarnok kérdésével végezték s már alig maradt téma. Olyasmi, ami fölött érdemesnek tartják Sartoryék a disputát, egyáltalán nem volt. Kevesen is jöttek el, nem kellett egyik kerületnek sem szavaznia a másik kedvéért, valamilyen recziproczitás reményében. Tudomásul vették, hogy a tanács a vásárcsarnokokba hozott friss hus vágóhídi és vásárdíjat, ami kilogrammonként egy krajczár volt, elengedte, hogy a sertés-közvágóhíd építésénél előfordult tulságos költségesre akadt alkalmas fődözet, hogy a pénzügyminiszter az épületek a d o j á t jelentékenyen csökkenteni akarja, helybenhagyta a párisi kiállításban való részvétel költségvetését, ami 118.280 forintról szól s ezzel a közgyűlés be is végződött.

(A tízmillió közezés.) A középítési és a pénzügyi bizottság nem tud egymással megegyezni a tízmillió közezésre nézve. A középítési bizottság egyetlen állért sem engedne, a pénzügyi ellenben egyetlen állért sem adna — ha rajta állana a dolog. A tanács középítési osztálya egyezkedést ajánlott 4.663.000 forintra. Ebben az esetben egyelőre csupán a kormányval kötött szerződésekben felsorolt utvonalak készülének el, de a középítési bizottság ragaszkodik megállapodásához. A tanács ma tárgyalta a dolgot és a két bizottság közp bírónak az ötmillió kölcsön ügyében kiküldött bizottságot jelölte ki.

(Budapest utözaburkolata.) A magyar mérnök- és építész-egyletben ma este Nádory Kálmán mérnök Budapest utözaburkolatáról tartott felolvasást. A felolvasó rosszalta a mostani közezési módzereket és az olasz városok közezési módzereit ajánlotta. Az olasz városokban ugyanis húsz-huszonötöszor nagyobb kölemezeket használnak az utcaközezéshez, mint nálunk. Megszívelendő dolgokat mondott a felolvasó a burkolatok fentartásáról, gondozásáról is.

VIDÉK.

* (Győr város közgyűlése.) Győr város törvényhatósági bizottsága mai közgyűlésén elhatározta, hogy III. Béla király temetésén kéttagu küldöttséggel képviselteti magát. A jövő évi költségelirányzatot elfogadták, a pótdót három százalékkal emelték és 58 százaléokban állapították meg. A költségvetés kapcsán Zechmeister polgármester érdekes képet nyújtott a város jövő alkotásairól. Ezek: a esatorházás, az áruraktárak építése, a Révfa és Győr között építendő vashíd, a fa- és fémipar-akola, az új közvágóhíd és a vízvezeték megváltása, ami körülbelül egy millió kétszáz ezer forintba kerül. A közgyűlés végül az országos hitelművelkezeti részvényeiből ezer forint értékűt jegyzett s a Győrtől felállítandó fa- és fémipar-

szakiskola felállításai költségéhez százezer forintot ajánlott fel.

(A bányakerületi egyházmegyéből.) Zsilinszky Mihály államtitkár előtt ma Koren esperes vezetése alatt tisztelt az atádi és a hékesi egyházmegye. A küldöttség szerencsekívánatait fejezte ki a bányakerületi egyház új felügyelőjének s egyben sajnálatának adott kifejezést, hogy felügyelőjüket egyházmegyéjéből a bizalom nagyobb kiterjedésű egyházi tisztségre szólítja el közülük. Zsilinszky államtitkár meghatva mondott köszönetet a küldöttségnek.

(Nagyvárad közgyűlése.) Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának mai közgyűlésén az elnök főispán megemlékezett a honvéddapródiskola megnyitásáról és Bernolák altábornagy halás elismeréséről Nagyvárad város áldozatkészségeért. Ezután elhatározták, hogy III. Béla király és neje csontereklyének ünnepélyes elhelyeztetésére Nagyváradot Bulyovszky József polgármester és Rácz Mihály főjegyző fogja képviselni. A szesz- és illetékdokokról folytatott szenvedélyes vitaközlés után a közgyűlés véget ért.

(Lemondó polgármester.) Igló város képviselőtestületének legutóbbi gyűlésén Nesz Gyula dr. polgármester, akinek nevéhez a város bámulatos gyors fejlődése fűződik, bejelentette lemondását és minden kérésre hajthatatlan maradt. A képviselőtestület az építendő ipariskola költségeire százezer forintot szavazott meg.

Pestmegye szeptemberben.

(A közigazgatási bizottság ülése.)

Pest vármegye közigazgatási bizottsága, Beniczky Ferenc főispán elnöklése alatt ma délelőtti ülést tartott.

Az ülésen jelen voltak Földváry Miklós, Gulner Gyula, Holló Lajos, Baross Pál bizottsági tagok, továbbá Beniczky Lajos alispán, Fazekas Gusztáv főjegyző, Dalmady Győző árvaszeki elnök, Bellaági Imre tiszti főügyész, Tóth József tanfelügyelő, Blum Gyula államépítészeti főnök, Barczy László királyi pénzügyigazgató.

A királyi adófelügyelő jelentése szerint az adóbefizetés eredménye elég kedvező volt.

Tóth József tanfelügyelő pedig jelenti, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter a magyar nyelv sikeres oktatása és terjesztése körül tanúsított szorgalmuk elismerésül Tomasi Sándor szentistváni római katolikus és Pick Aranka hidegkuthi tanító számára egyenkint ötven forintos jutalomdíjat engedélyezett, amit a tanfelügyelő nekik ünnepélyesen adott át. Továbbá örömmel jelenti a tanfelügyelő, hogy a szentistváni római katolikus iskolában a tanítás nyelve teljesen s kizárólag a magyar s Burger Ferenc, Tombász László és Gruber Mária tanítók egyaránt vetekedtek a magyar nyelv tanításában. Épen ilyen örömdetes tapasztalatról tesz jelentést a tanfelügyelő Császártöltés római katolikus iskolájáról.

Sötét ellentétben áll ezekkel Nádudvar község római katolikus iskolája, ahol a magyar szónak még csak a hajnala is alig kezdődik. A tanfelügyelő kijelentette az iskolában történt utolsó látogatásakor, hogy a jobb eredményt elvárja s ettől teszi függővé az intézkedést.

A kalocsai érsektől fönttrított s Nádudvarhoz tartozó Érsekhalom pusztai római katolikus iskolája valóságos missziót teljesít, mert igazi menedéke a jó magyarság pusztai gyermekeinek. Ez iskola alapításával és fentartásával nagy hála kötelezte maga iránt a lakosságot az érsek.

Megdicséri a tanfelügyelő a kezei izraelita iskolát is, amelyben rendszeres, jó előhaladást talált. Javasolja a tanfelügyelő, hogy a kezei iskolai viszonyok javítására tanyai iskolákat kell állítani.

Ezután a kerületi esendörparancsnokság jelentése következett, melyből kitűnik, hogy a közbiztonság e vármegye területén elég kedvező volt, mit a bizottság elismeréssel vett tudomásul.

A felebbevezések elintézése után az ülés véget ért.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Királysértés. Talán nincs is több szocialista Ó-Becsén, mint Kasza András papucskészítő, de azért büszkén nevezi ő magát az ó-becsei szocialista párt vezérének. Ez állásával jár persze a politizálás s Kasza András szívesen él ezzel a jogával. Különösen a korsóiban szeret közügyekkel foglalkozni. Természetesen, ha aztán jól felönt a garatra, eljár a szája. Így történt vele a télen is, amikor kissé kapatos fővel sorra szidott minden iratóságot.

— Hunczut a főszolgabíró!

— Hunczutok Bánffyék!

Ezt ordította szüntelen Kasza András s aztán sértő szóval illette a királyt is. Szájaskodásáért ma törvényt kellett állnia s józan fővel persze másként beszélt az atyafi. Váltig azt emlegette, hogy katonakorában hűséget esküdtött a királynak s érte ma is feláldozza utolsó csöpp vérének. Ennek ellenére Schneider királyi alügyész királysértés és nyilvános becsületsértés miatt megbüntetését kérte. A törvényszék vétkesnek ítélte a vádlottat és egy havi fogházra és harmincz forint pénzbüntetésre ítélte. Felebbezett a közvádlo is, az élitelt is.

— Pör egy Mátyás-szobor miatt. Érdekes pörben döntött tegnap a bécsi polgári törvényszék felebbezési tanácsa. Esterházy Miklós gróf kevéssel halála előtt tatabányai kastélyának parkjában Mátyás királynak szobrot akart emeltetni, mely egyszerűsége is lett volna. A szobor terveit Strobl Alajos készítette. A bronzöntést a gróf Hernick József bécsi bronzöntőműhelyére akarta bízni, de azt kívánta, hogy Hernick előbb csak a csoportozat egyik alakját öntse meg, egy hatalmas szarvast, s ha ez minden tekintetben meg fog felelni, akkor fogja az egész szoborcsoportozat megöntését rábízni. A bronz-szarvas árát 2500 forintban állapították meg. Hernick azonban 3100 forintot számított föl azzal a megokolással, hogy a gróf az eredeti tervtől eltérőleg, a szarvast nem természetesen, hanem másfélszeres nagyságban rendelte meg. Az öntés nagyon szépen sikerült, s a gróf szakértői arról a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak. De egyszerűsége rábeszélte Hernicket, hogy a már akkor nagyon beteg grófnak ne számítsa föl a hatszázforintnyi különbséget, mivel az egész szobor ára, — 24.000 forint — amúgy is bőszögesen kárpótolni fogja.

Esterházy Miklós gróf azonban a múlt év május 7-én meghalt és az egész szoborügy hibában maradt. Hernick ekkor az örökösöktől követelte a hatszáz forint megfizetését és hogy a szobrot 24000 forintért vele megöntessék, ellenkező esetben tízezer forint kárterítést kér azon a ezímen, hogy a munka biztos reményében műhelyét jelentősen megnagyobbította.

Az elhunyt gróf örököse, Esterházy Mór gróf azonban Hernick követeléseinek jogos voltát nem akarta elismerni. Hernick erre perhez folyamodott, de a bécsi polgári törvényszék keresetével összes igényeire nézve elutasította.

Hernick a polgári törvényszék felebbiteli tanácsához felebbezett, amely tegnap döntött a pörben. Az ítélet szerint Esterházy gróf tartozik megfizetni a hatszáz forintos többletet, egyéb igényeivel azonban Hernicket elutasította.

— Megrágalmazott udvaroncok. A gödöllői királyi kastély alkalmazottainak panaszára érdekes vég tárgyalás volt ma a pestvidéki törvényszéknél. Özevgy Dányi Istvánné, akit a kastélyból elbocsátottak, kérvényt íratott és küldött Bécsbe, melyben a kastély egyenmely alkalmazottairól úgy nyilatkozott, hogy ezek ellene és fia, Dányi Mihály ellen rágalmozás miatt feljelentést tettek a gödöllői járásbírósnál. A járásbíró az ügyet áttette a pestvidéki törvényszékhez, amely vizsgálat alapján vád alá helyezte özevgy Dányi Istvánnét, Dányi Mihályt és a kérvény szerkesztőjét.

A mai vég tárgyaláson a tizenkét panaszos közül csak három jelent meg Polyák Miklós dr. gödöllői ügyvéd, aki kijelentette, hogy felei a kérvény szerkesztőjének megbüntetését nem kéri; de özevgy Dányiné és fia ellenében a vádat fentartják. A vádlottak védője, Sik Sándor dr. fölkérte

az elnököt, hogy kérdezze meg a személynököt megjelent panaszosokat, vajjon hozzájárulnak-e ügyvédjük e kijelentéséhez. Erre érdekes fordulatot vett az egész ügy. A védő ugyanis minden további tárgyalás mellőzésevel arra kérte a törvényszéket, hogy jogi okokból az ő védenceivel szemben is szüntesse meg a bünyádi eljárást, mert a bünyadtörvénykönyv 116. szakasza értelmében, ha az indítványt a közreműködők egyikére nézve visszavonják, ez az eljárás megszüntetését eredményezi a többiekkel szemben is. A panaszosok ügyvédje és a királyi ügyész beható érveléssel küzdtek a védő ellen, de a királyi törvényszék hosszas tanácskozás után helyesnek ismerté el Sik Sándor dr. kifogását és minden további érdemleges tárgyalás nélkül a vádlottakkal szemben is megszüntette a bünyádi eljárást.

— Vádlott nélkül. A budapesti esküdtszék ma vádlott nélkül ítélkezett. Nem jelent ugyanis még az ügyben kitűzött tárgyaláson Weiszhaus Ödön lakatoslegény, aki a szocialista-párt hívének vallja magát s néha tollat is fog a kezébe. Cikkelyt írt a télen is, mikor a szocialista munkások kiutasítása volt napirenden s rendkívül élesen támadta a rendőrséget. A cikket „Itovas” címmel a „Népszava”-ban jelent meg s a rendőrség eljárását gárgságnak mondvá, a többek közt kérdezte, hogy vajjon „mit lehet még várni a magyar királyi ingyenes bűntudatától” és gárgságtól. A főügyesség ezért perbe fogta Weiszhaus s nőhá nem jelent meg ma, távollétében megartották a tárgyalást Zsitvay Leo elnöklésével. A panaszos államrendőrség képviselőjében Mátyás Hugó rendőrtanácsos, a vádhatóság képviselőjében pedig Gáll Endre királyi alügyész jelent meg, ki az esküdtek kisorsolása és a vádlóval felolvásása után a vádlott megbüntetését kérte.

Az esküdtek 9 szóval 3 ellen a vádlottat vétkesnek mondták ki a nyilvános becsületsértésben, mire a bíróság Weiszhaus hat heti fogházra és ötven forint pénzbüntetésre ítélte. Az ügyben azonban új tárgyalást kell tartani.

— Ötféle orvosi vélemény. Érdekes bűnyört tárgyalást nyáron a budapesti bünyadtörvényszék. A vádlott Kristofori Teréz házfestető volt, akit azal vádoltak, hogy háromszendős leánykáját eddig ütötte-verte, míg belehalt. A honczolárról fölvevett jegyzőkönyv annyira zavaros volt, hogy Ajtay Sándor dr. törvényszéki szakértő kihallgatása vált szükségessé. És itt kezdődött a dolog érdekessége. Ajtay dr. úgy nyilatkozott, hogy a vádlottat nem terheli felelősség a kis leány halála miatt, mert ez minden jel szerint agrárgárgsós következtetésben halt meg akkor, amikor — a vádlott anyja válla-mása szerint — az ablak párkányáról leesett. A törvényszék végighallgatta az orvosszakértő véleményét, de ezt sem találta elég precíznek s ezért arra kérte Ajtayt, nyujtsa be véleményét írásban is. Két hónap múlva a szakértő orvos csakugyan benyujtotta írásban a véleményét, amely azonban — a törvényszék legnagyobb meglepetésére — homlokegyenest ellenkezett Ajtaynak a tárgyaláson szobellileg adott véleményével. A tárgyalás során fölmerült negyedik orvosi vélemény Herossgy Adolf dr.-é volt, akit Kristofori Teréz legutóbbi hívott gyermeke halálához. Azt vállotta a tárgyaláson, hogy nézete szerint a gyermek halálát az ütősegek következtében beállott agrárgárgsós okozta. Ennyi eltérő orvosi véleménynel szemben a törvényszék nem tehetett egyebet, minthogy az igazságügyi orvosi tanáchoz fordult, hogy adja elő az is a véleményét. Ez be is érkezett és oda konkludál, hogy a gyermek halálának okát most már határozottan megállapítani nem lehet, de nincs kizárva, hogy agrárgárgsós következtetésben halt meg.

A törvényszék hosszas tanácskozás után bünyösnek mondta ki Kristofori Terézt úgy a súlyos testi séftés (mert egy ízben úgy megverte a leányát, hogy kórházba kellett szállítani), mint a halált okozó súlyos testi séftés bünyetésében s ezért össz-büntetésképen hat évi fogházzal súította.

Mózes László dr. védő az igazságügyi orvosi tanács véleményére támaszkodva, a királyi ítélőtáblához felebbezett, amely Polyák Gábor táblai bíró előadása mellett ma délelőtti foglalkozott az érdekes bűnyört. A tábla a törvényszék ítéletét

megváltoztatta, amennyiben Kristofori Teréz a halált okozó súlyos testi sértés büntetése alól fölmentette s csupán a súlyos testi sértés büntetésében mondta ki bűnösnek s ezért három évi börtönre szállította le a törvényszék által kiszabott büntetést.

— Szociálista sajtópórt tárgyaltak ma a temesvári sajtóbírósa előtt. A vádlott egy tizennyolcz esztendő czingár asztalosgyerek volt Firneisz Mihály, akit a főktelen kifakadásairól hírhedt „Volkswille” című temesvári szociálista újság emberei egy fogtak „strohmann” gyanánt, hogy elvállalja a felelősséget egy cikkért, mely változatoság kedvéért arról szólott, hogy román nyelvű szociálista lapot kellene alapítani Temesváron s fel is hívta mindjárt az elvtársakat, hogy adakozzanak az új lapra — persze a „Volkswille” irodájában. „Magyarországon — ugymond a panaszolt cikk — egy faj sincsen úgy elnyomva, mint a román. Nem elég, hogy vagy sehogy, vagy csak rosszul tanítják őket, még egészen el is akarják venni nyelvüket, leigázzák, kizsákmányolják őket.” Aschinger királyi ügyész nagyszabású beszédben mutatta ki a cikk gyűlöletes hazugságait. A vádlottat Pfeiffer Sándor budapesti ismert szociálistavezető védte. Az esküdtek egyhangulag nemmel feleltek arra a kérdésre, hogy Firneisz a szerző, de a közzétételre egyhangulag igennel s a vékességre 8 szóval igenre szavaztak, mire a törvényszék Firneiszt két havi államfogházra, száz forint pénzbüntetésre s az ítéletnek a „Volkswille”-ban leendő közzétételére ítélte. Mivel pedig elfogadható kezes nem jelentkezett, rögtön ott is marasztalták a fogházban!

SPORT.

— **Ottó főherczeg Alagon.** Ottó főherczeg a királyi családot egyetlen tagja, akinek színei a versenyterén szerepelnek, istállóját Magyarországon telepíti meg. Mint ugyanis dunakeszi levelezőnk írja, a főherczeg a lovaregylet igazgatóságát bízta meg, hogy istállóépítésre alkalmas helyet jelöljön ki. A lovaregylet legalkalmasabbnak az alagi versenyteret tartotta, melyből egy még be nem épített része felajánlott a sportsmann főherczegnek, aki a bemutatott építkezési terveket már jóvá is hagyta. E héten fogtak bele a nagyszerűnek ígérkező istálló építésébe, melynek csak külső felszerelése negyvenezer forintjába kerül a főherczegnek. Az idomitonak és a lovászoknak is lesz itt lakásuk, az istálló pedig harmincz lóra épül. Az építkezést tisztán magyar munkások végzik, egy udvari építész felügyelete és utmutatása mellett.

— **A Királyné-handicap.** A vasárnap döntésre kerülő ezer méter távolságú Királyné-handicap tehétközlése a következő:

Wette nicht 46	65	kg.	Moring 36	49	kg.
Bogdány 46	64	kg.	Perle rose 36	49	kg.
Mirko 46	63	kg.	Prosa 36	48-5	kg.
Zászlós 36	62-5	kg.	Szittya 46	48-5	kg.
Álmos id.	57-5	kg.	Contra 46	48	kg.
Malteser 36	56	kg.	Bilnitz 36	47	kg.
Crampon 36	56	kg.	Wie Seide 36	45	kg.
Doge 36	54	kg.	Heritiére 36	44-5	kg.
Ronacher 46	52	kg.	Jablancia 36	44-5	kg.
Plikus 36	52	kg.	Nyilvány 36	44-5	kg.
Judica 36	52	kg.	Nell 36	43-5	kg.
Tick-Tack 36	52	kg.	Vert-Vert 36	42	kg.
Kárpát 36	50	kg.	Dilemma 36	42	kg.

Jól állanak súlyban: Wie Seide, Álmos és Nell.

— **Német lovak Bécsben.** A bécsi októberi meeting néhány klasszikus versenyében német lovak is fognak futni. Így a százezer koronás Ausztria-díjban Goldregen, a Henckel Memorialban a graditzi Greif és a harminczkétezer koronás kahlenbergi gátversenyben a magyar nevelésű, de német tulajdonban lévő Vigszinház fog indulni.

Pardubitz-i lóversenyek.

Pardubitzban, holnap és holnapután lesznek lóversenyek. A holnapi versenyek főeseménye a huszonötezer koronás nagy pardubitz-i akadályverseny, amelyben kipróbált steeplerek fognak öszszetalálkozni.

Az indulók között lesz Lady Anne is, Schawel J. kivénült félvér kancsája, mely a pardubitz-i

pályán olyan híressé vált, mint a vidéki versenyeken Livno.

Lady Anne különös egy állat. Mialatt a telvérek a legitim pályákon hajszolják egymást, a Schawel sárgája a legnagyobb visszavonultságban él a Clrudinka folyó partján. Reggelenkint kivezetik a versenyterre, ahol a hepe-hupás, mélyárku nehéz akadálypályán egyedül edzi vén izmait. Geoghegan, aki szintén Pardubitzban szokott tartózkodni, felül reá, rágyújt angol pipájára, a trainernek adjon Istent mondván, árkon-bokron keresztül nekiindul a négy angolmérőföldes utnak.

Lady Anne-t nagy ritkán a legitim versenyekre is elhozzák egy-egy futamra, hogy a küzdelem zaját megszokja.

Mikor aztán a döntő nap elérkezik, már készenlében, megfésült sörénnyel, fényesre csinosítva várja ellenfeleit. Geoghegan jockey vigyorogva segít a nehéz nyeret rátenni. A kancza jámborul türi az ólmos utravalót, füleit hegyezve lesi az indulás jelét.

Tizenhárom esztendő alatt ennyit csak megtanulhatott.

A jockey rápattan, a ló a 6400 méteres starthoz baktat. Start van... Lady Anne előbb vadászaloppban, aztán gyorsított iramban fűgőn repül át az akadályokon. A lovak rendszeren a fél uton kidűnnek, vagy felbukdácsoznak, a vezető pedig játszva győz.

Igy volt ez három esztendőn keresztül, így lehet ez holnap is. A különbség csak az, hogy a Schawel-kancza állítólag hosszú időn keresztül beteg volt és így az idén ritkán nyílt alkalma vénéhedt esontjait egyengetni.

Ugy halljuk, a német Handy Andy is részt vesz a küzdelemben, mely hazájában több versenyben győzött. Mi mindazonáltal Lady Anne-ban bízunk leginkább s azt hisszük, hogy a sárga félvér vén ösztöne negyedszer fogja e versenyben győzelemre vezetni.

- Jelöljeink a holnapi napra a következők:
- I. Sibis—Viosna.
 - II. Lady Anne—Magyarad.
 - III. Kérdés.
 - IV. Shannon.
 - V. Toll—Grumbler.

A HIVATALOS LAPBÓL

Kinevezések. Az igazságügy miniszter Kecskeméthy Péter nagytapolcsányi járásbírósa díjnokot a bonyhádi járásbíróshoz végrehajtóvá. Hangó Gábor nagyszabasi pap- és tanítóképzési gazdasági vezetőt a szamosújvári országos feigintézet elnöke nevezte ki, a földművelésügyi miniszter Sigmund Andor dr. végzett joghallgatót ideiglenes minőségű miniszteri fogalmazó gyakornokká nevezte ki, a magyar királyi tengerészeti hatóság Jankovich Károly és Sevich Bencze kereskedelmi hadnagyokat hosszujáratu tengerészkapitányokká, Goidanich József és Prodan Román tengerészeket hosszujáratu tengerészhadnagyokká nevezte ki, a fumei és magyarhorvát tengerparti királyi kormányzó Sablich Modestin révgyakornokot révbiztossá nevezte ki, a szegedi ítélőtábla elnöke Csonka Elemér végzett joghallgató nagykaposi lakost a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

Magyar név. Rieli Ádám zimonyi máv. pályaoőr, valamint kiskoru Ádám fia Rónaira, Binder András zimonyi máv. pályaoőr Bendere, Neorchich Benjámin zimonyi máv. pályaoőr, valamint kiskoru Tamás, Teréz József és Anna gyermekei Szántóra, Wagner Ferencz kis-kéri máv. pályaoőr, valamint kiskoru Mária és Henrik gyermekei Kovácsra, Hanauer Antal kis-kéri máv. pályaoőr, valamint kiskoru Erzsébet, Ferencz, János, Pál, Mária, Teréz és István gyermekei Halmajra, Wagner István pusztai alpár-irmovai máv. pályaoőr, valamint kiskoru István, Mária, Borbála, György, Lőrincz és Rozália gyermekei Bognárra, Panics János máv. munkás Papra, Keller Imre máv. állomás-felvigyázó kavicsbányai lakos, valamint kiskoru gyermeke Erzsébet Ujvárra, Dregán Simon máv. kocsioló piskii lakos Benedekre, Glaser Imre máv. értesítő járszerényi lakos, valamint kiskoru gyermekei Mária, Erzsébet és István Hunyadira, Kohn Mór máv. hivatalnok bárándi lakos Keményre, Kercsov Gergely máv. málházó turkevei lakos Karikásra változtatták nevüket belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. Aljegyzői állásra a nagyváradi törvényésznél, II. osztályu tűzoltó-segédtsizti állásra Budapest székesfővárosnál, postamesteri állásra Garamberzenczén (Zólyom vármegye), postamesteri állásra Hodrusbányán (Hont vármegye), tollnoki állásra a székeafehérvári tankerületi főigazgatóságnál, aljegyzői állásra a szegedi törvényésznél, adótárnoki, valamint ellenőri állásra a szamosújvári királyi adóhivatalnál, titkári állásra a makói pénzügyigazgatóságnál, aljegyzői állásra a verebélyi járásbírósnál lehet a folyamodványokat benyújtani.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

Aurora. Szeged. Nagy élvezettel olvastuk cikkét és örömrre szolgált, hogy vannak még olyan emberek, akik lelkesedéssel és szeretettel tanulmányozzák a természetnek ezernyi csodásánál csodásabb megnyilvánulásait és alakjait. Érdekes az ön vállalkozása is, hogy az állatvilág legtokéletesebb alakját keresi. Azok közül, amelyeket eddig jelölt erre a magas piedesztálra, egyik sem méltó oda. Mert — és ebben igaza van önnek — a kutya hü, a bárány szelid, a ló büszke, az oroszlan hatalmas s az ember okos ugyan, de az állatvilág koronája még sem ezek közül való; az állatvilág koronája — a hermelin. Ez az ideálja minden élő és érző állatnak. Ez az, melytől legtöbbet tanulhat az ember, amely legtisztább életet él és leghősiesebb halált hal. A hermelin, mint ön is tudja, a Pirenei hegyektől és Felső-Olaszországtól kezdve egész Európát lakja, továbbá Észak- és Közép-Ázsiát. Noha a görény-családnak igen közeli rokona, egész életén át abszolút tiszta és tisztaságszeretettel, sőt épen emiatt mulik is ki. A vadászok mocsarak felé terelik. A szegény állat futva fut, szeretne menekülni, életben maradni, hogy minél tovább élvezhesse a tisztaságot. A mocsár szélén azonban megáll. Átszökhetne, megmenthetné az életét, de csak a tisztasága árán. S ezt nem teszi. Megáll, bár tudja, hogy elfogják és megölik. Ez az ideálja minden állatnak. Az embernek is. Ezt tanulmányozza alaposabban.

L. Ernő, Eger. Beiratkozhatik nyolczadik osztályról szóló bizonyítvánnyal, de csak rendkívüli hallgatónak. Ha aztán leteszi az érettségit és rendes hallgató lesz, akkor beszámítják a már ott töltött időt. Esedeg a felét.

T. Lajos, Zala-Mihályfa. Otárépitő czég tudunkkal csak egy van Magyarországon. A Réty és Benedek-féle, mely Budapesten, IV. kerület, Lipót-utca 21. szám alatt van.

16447. számú előfizető. Alsó-Kubin. Érettségi nélkül nem mehet állami számvivői vizgára.

Vidéki ktsasszony. Jane Hading, aki hétfőn és kedden Budapesten játszik, a párisi Lalerrière-czégnél készített ruháit. Ez Worth mellett ma a francia főváros legnagyobb divatterme.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, október 13.

	okt. 13.	okt. 12.
	cents	cents.
Buza szeptemberre	—	—
” májusra	71 ² / ₈	70 ³ / ₈
” decemberberre	70 ¹ / ₈	70 ¹ / ₈
Tengeri decemberberre	36 ³ / ₈	36

Chicago, október 13.

	okt. 13.	okt. 12.
	cents	cents
Buza decemberberre	64 ¹ / ₈	64 ² / ₈
Tengeri decemberberre	30 ³ / ₈	30 ³ / ₈

Ipar- és kereskedelem.

A hadfelszerelési szállítások ügye huszonöt év óta. Ily czímen tartott ma Ráth Károly királyi tanácsos, a kereskedelmi muzeum igazgatója szavaad előadást az országos iparegyesületben az összes szakosztályok képviselői és más nagyobb-számú érdeklődő előtt, akik közt a katonatiszti egyenruha sem hiányzott. Ráth abból indult ki, hogy a honvédelmi miniszter által tizezer pár bakancs és tizezer pár könnyű cipő szállítására legközelebb kiírt pályázat alkalmából körülbelül ugyanannyi ipartestületi vagy más szövetségi kötelekben álló kisiparos jelentkezett, mint amennyi pár lábbeli lesz szállítandó. Mikor pedig 1887-ben a népfelkelés felszerelési szükségletei szereztettek be, ezerszámmra ajánkoztak a szabók a posztó-zubbonyoknak 98 krajczár, a szijgyártók pedig a köpenyszijnak fél krajczár, a nadrágszójnak 1 krajczár és a szuronyhüvelytáskának 4 krajczár valóságos feyencz-munkabér mellett való elkészítésére. Kivánatosnak mondja, hogy most, midőn új intézők és társadalmi tényezők foglalkoznak az ily kérdésekkel, ezeknek előzményei kellő okólással szolgáljanak, az újabb iparos-generáció pedig kitarásra való ösztönzést mértsen abból a tapasztalásból, hogy némely fontos kenyérgkérdések kedvező megoldására olykor két-három évtized czéltudatos küzdelmei sem elégségesek. A közös hadsereg szállítási rendszerére nézve felemlíti, hogy 1868-ig

a szabad verseny divott a beszerzéseknél, de mivel az 1866-ki hadjárat katasztrófáját jórészt a hiányos felszerelésnek is tulajdonították, Kuhn tábornagy közös hadügyminiszter megcsinálta az összes hadfelszerelési szállításokra kiterjedő Skene-féle monopóliumot. 1866-ban készletben volt ugyan egy millió rőf posztó, de elegendő készlet nem volt, mert — a gallérok szabására nézve — késett a Holkrigsrath elhatározása. Skene-féle konzorcium kizárólagos uralma 1873. év végéig tartott, amikor maga Kuhn felmondta a szerződést. Budapest főváros törvényhatósága előbb az országgyűléshez, majd a magyar delegációhoz is feliratot intézett a hadfelszerelési szállításoknak decentralizációja érdekében, de a magyar delegáció a közös hadügyminiszter által előtérbe helyezett harcoképességi tekintetből kívánalmukat nem tette magáévá. Majd Kuhn utóda Koller báró hadügyminiszter 1874-ben rendszeresítette azt a három felszerelési főcsoportot posztó, vászon és bőrneműek, amelyek szerint a csapatok felszerelésének beszerzése ma is még történik. A rendszert csak nagynehezen lehetett odafejleszteni, hogy a szükségletek kvótárait a három nagy konzorcium által befogadott magyarországi gyárak fedezzék, ellenben a kisiparos szövethatározások részlettelése érdekében tett újabb és újabb erőlködések husz év után is csupán arra a csekély eredményre vezettek, hogy a lábbeli-békeszükségletek negyedrészen a magyar és osztrák kisiparnak tartanak fenn. A honvédség felszerelése a hetvenes évek közepéig szintén egyetlen vállalat, a Harapat-féle pozsonyi telep monopóliumát képezte, ez szállította a posztó- és vászonneműeket, míg a lábbeliek Morvaországból szereztek be 25—30 százalékkal a közös hadsereg egységárain alul, de természetesen ennek megfelelő minőségben és tartósságban. Az országos iparegyesület 1894-ben első kísérletet tett egy honvédségi bőrneműszállító szövetkezet létesítésére, de sikertelenül. Ez egyesületnek, a kamaráknak és az iparos gyűléseknek megújult szorgalmazásai végre azt eredményezték, hogy a posztó- és vászonneműek a Regenhart-féle konzorcium pozsonyi, losonezi és kismárki gyáraknak adták ki, a bakkancsok és bőrszerelvények szállítására nézve pedig egy fővállalkozóval kötött szerződés, ki tartozott a kiszabott anyagot az iparegyesület közbenjöttével igen nyomott munkabérek mellett kisiparosok által elkészíttetni. E szállítási szerződés 1891. évre felmondván, az Országos Iparegyesület az új pályázati feltételeknek mindenben a legszigorúbban megfelelő módzatok és az egyetemleges felelősségnek legmesszebbmenő alkalmazása mellett — kisiparos-szövetkezesek és bőrgyárosok bevonásával — országos „honvédségi bőrnemű szállító-társaság“-ot alakított, amelynek vállalkozása azonban ezáltal is sikertelen maradt, mivel hazai nagyiparosokból álló társas vállalat nyerte el a szállítást oly kikötéssel, hogy az évenkénti rendes bakancs szükséglet fele állandóan a kisipar útján szerezte be. Az előadást, melyet Ráth mindvégig személyes reminisztrációkkal fűszerezett, miután a jelzett ügyekben negyedszázadon át mindig nagy része volt, feszült érdeklődéssel hallgatták és végül élenkel megjelenezték.

Magyar Izraelita közmű és földművelő egyesület. Az egyesület tegnap Neumaann Árnin dr. képviselő elnöklése alatt választmányi ülést tartott. Elnök a napirend előtt kegyelettel adózott Erzsébet királyné emlékének és lendületes szavakban adott kifejezést azoknak a hazafiai érzelmeknek, melyekkel az egyesület az országos gyászban osztozik. A választmány tagjai állva hallgatták meg az elnök beszédét és elhatározták, hogy az egyesület jegyzőkönyvében is kifejezést adnak a gyásznak s Erzsébet királyné emlékére 5000 koronás alapítványt létesítenek, melynek kamatát évenként valamelyik tehetségesebb iparművészeti növendéknek ösztöndíjjal adományozzák. A kereskedelmi miniszter a földművelési miniszterrel egyetértőleg az egyesülethez intézett leiratában annak a kívánságnak adott kifejezést, hogy az egyesület, mely a kézművesképzés terén szép eredményeket ért el, a zsidó földművelők képzésére is nagyobb mértékben törekedjék. E leiratot javaslattal kiadták a földművelési bizottságnak. A „Gresham“ biztosító társaság, Wellis S., Kern Róbert, Fröhlich Miksa 100—100 forinttal az alapító tagok sorába léptek. A végrehajtó bizottság előterjesztése alapján 75 kézművesnövendék felvételét jóváhagyták. Végül a magyar királyi felső ipariskolák és a királyi iparművészeti iskola 12 növendéke részére 60—100 forintig terjedő, mindössze 1000 forintnyi ösztöndíjat szavazták meg.

Kőbányai sertéspiacz. okt. 13. Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krajczár. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krajczár. Fiatal nehéz (páronként 220 kilogrammon felüli súlyban) 49—51 krig. Közép (páronként 251

—320 krigig terjedő súlyban) 50—51 kr. Könnyű (páronként 250 krigig terjedő súlyban; 51—52 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 krig. felüli súlyban 50—51 krajczár, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 41—50 krajczár. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 47—49. — krajczár. Sertéslétszám: 1898. okt. 11. napján volt készlet 45063 darab, okt. 12-én felhajtott 74 db, október 12-én elszállított 503 darab, október 13-ára maradt készletben 44634 darab. A hizott sertés üzlet irányzata csendes.

Budapesti konzum-sertésvásár, okt. 13. A ferencvárosi petroleum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sertésvásárra 1898. okt. 12-én érkezett 646 drb. Készlet 223 darab, összes felhajtás 374 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 358 drb, elszállítatlan maradt 516 drb. Napi árak: 120—180 kilós 50—53 kr, 220—280 kilós 50—52 krajczár, 320—380 kilós 46—52 kr, öreg nehéz 51¹/₂ krajczár, malacz 42.— krajczár. A vásár hangulata lanyha volt.

Budapesti szurómarhavasár, október 13. A budapesti közbőhid és marhavásári igazgatóság jelentése.) Felhajtott 406 darab belföldi, 40 darab növendék élő borjú, 66 darab belföldi, 22 darab bécsi élő borjú. A borjuvásár hangulata lassu volt. Jegyzett árak: Élő borjú: Belföldi 30—34 forint, kivételesen 46 forint, növendék 18—24 forint. Öltött borjú: Belföldi 44—62 forint, bécsi 60—72 forint 100 kilogrammonként.

Budapesti gazdasági és tenyészmahavasár, október 13. (A budapesti közbőhid és marhavásári igazgatóság jelentése.) Felhajtott: 339 darab, ugymint: jármos ökör első minőségű 32 darab, közép 70 darab, alárendelt 23 darab, fejős tehén fehér 3 darab, tarka 150 darab, bonyhádi 56 darab. Hízalni való ökör 4 drb. Tenyészbika 1 darab. Jármos és hízalni való ökrökben a felhajtás csak csekély volt és vevők is kis számban jelentek meg, ellenben jobb minőségű fejős tehének keresettek voltak, minthogy számos idegen vevő jelentkezett. Következő árak jegyeztettek: Középmínőségű jármos ökör 300—325 frt páronként. Fejős tehénekért és pedig: Tarka, kevert származású tehén 80—100 forintig, bonyhádi tehén 110—170 forintig darabonként.

Budapesti vágómarhavasár, október 13. (A budapesti közbőhid-és marhavásár-igazgatóság jelentése.) Felhajtott 3126 darab vágómarha, nevezetesen: 618 darab magyar és tarka ökör, 441 darab magyar és tarka tehén, 1488 darab szerbiai ökör, 229 darab szerbiai tehén, 139 darab bika és 143 darab bivaly. Minőség szerint 500 darab elsőrendű hizott, 2151 darab középmínőségű és 475 darab alárendelt minőségű hizott ökör. A vágómarhában 800 drbnál kisebb felhajtás következett, a vásár irányzata élénk volt és az árak általában 1 frttal, egyes esetekben 2 frttal is emelkedtek. Alárendelt áru, melyből nagy volt a felhajtás, az áremelkedésről csak keveset nyert és egyes esetekben csak mult heti árak mellett voltak értékesíthetők. — Következő árak jegyeztettek: hizott magyar és tarka ökör, jobb minőségű 31—34 forintig, kivételesen 35 forintig, hizott magyar és tarka ökör, középmínőségű 27—30 forintig, alárendelt minőségű magyar és tarka ökör 23—21 forintig, magyar tehén középmínőségű 20—32 forintig, szerbiai ökör, jobb minőségű 24—31¹/₂ forintig, szerbiai ökör középmínőségű 20—23 forintig, szerbiai bika 23—31 forintig, szerbiai bivaly 17—22 forintig. Métermázsánként élősúlyban.

Bécsi szurómarhavasár, október 13. A mai vásárra felhozta 3062 darab borjút, 2082 darab élő sertést, 982 darab öltött sertést, 607 darab öltött juh és 126 darab bárányt. — Eladási árak: Öltött borjú 50—52 kr., I. minőségű 60—64 kr., élő borjú 37—42 kr., elsőrendű 44—48 kr., legelsőrendű 50—52 kr., fiatal sertés 35—40 kr., öltött nehéz sertés 48—58 kr., könnyű sertés 35—40 kr., elsőrendű süldő 46—50 kr., öltött juh 28—40 kron kilónként.

Pénzügy.

A bankkamatláb felemelése. Az osztrák-magyar bank főtanácsának mai ülésén elhatározták a bankkamatlábnak $\frac{1}{2}$ %-kal való felemelését. Holnaptól, azaz október 14-étől kezdve tehát váltók és értékpapírok leszámításánál a kamatláb $4\frac{1}{2}$ %, az államjradékokra és bankzáloglevelekre adandó kölcsönöknel a kamatláb 5% és más értékpapírokra nézve a kamatláb $5\frac{1}{2}$ % lesz. Amit tehát tegnapelőtt, mint közeli eshetőséget jeleztünk, az ma tényleg bekövetkezett. Az intézkedésnek a súlyát első sorban a magyar kereskedelem fogja megérezni, még pedig ép akkor, amidőn végre a gabona-campagne is — amely ezidén keslekedett — megindul. A kamatlábemelés elkerülésére a magyar pénzügyminiszter hajlandó lett volna megfelelő

összegű aranyat a banknál letenni, de úgy látszik, az osztrák pénzügyminiszter nem volt rábirható hasonló intézkedésre s így a bank, amelynek épen kapóra jött az újabb londoni kamatlábemelés, szintén felemelte a discont-rátát. A mai kamatlábemeléssel az osztrák-magyar bank ismét inaugurálta a drágább pénz korszakát, amelyhez 1896. február hónapja óta nem volt szerencsénk. A főtanács mai ülésén a főtktár azt javasolta, hogy ne emeljék fel a kamatlábat, de a többség leszavazta azzal az indokolással, hogy a relációt kell megvédelmezni, a félszázalékos kamatlábemelés pedig nem fogja érzékenyen sújtani a kereskedelmet.

Külföldi kamatlábemelések. Az angol bank ma a leszámítási kamatlábat 3 százalékról 4 százalékra emelte föl. Ez az intézkedés arra vall, hogy nagyobb mérvű aranykiszivárgástól tartanak. Az angol és német pénzpiacra e szerint most egyforma a kamatláb és nem valószínű, hogy a német bank még további kamatlábemelést fog elhatározni. Pétervárról is sürgönyzik, hogy az orosz birodalmi bank a leszámítási kamatlábat egy teljes százalékkal, 4 és fél százalékról 5. és fél százalékra emelte föl.

Sorsolás.

Magyar királyi osztálysorsjáték. A II. osztály-sorsjáték mai záróhuzásán a következő nyereményeket sorsolták ki: A legutolsónak kihuzott és 2000 koronás főnyeremény és ezzel kapcsolatban a 600.000 koronás jutalom a 92014 számú sorsjegyre esett. 2000 koronát nyert még: 10477. 1000 koronát nyertek: 26851 31812 50608 59788 84882 92388 94374 98634. 500 koronát nyertek: 1059 2326 5340 8185 13987 28289 29894 29989 41659 41853 53765 53897 56643 75953.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, október 13.

A mai készáruüzletben változatlanok maradtak az árak. Buzából elkelt vagy 25.000 métermázsas, közte mintegy 6000 métermázsas szerb és román buza, amely kitűnő áron kelt. Annál szenzációsabb volt az oláh buzáért elért jegyzés, mivel épen ma olvassuk, hogy mily kitűnően funkcionál az új Vaskapu-csatorna és mivel reggel óta zuhog az eső. A többiekben kevés forgalom volt.

Amint tegnap jeleztük, ma tényleg nagyobb mennyiségű búzát jelentettek be folyó hó 18-án való szállításra. Az egész felmondás 27.000 métermázsát tett, eközött a néhai szeptemberi konzorcium 20.000 métermázsával szerepelt.

Hir szerint ez érdekcsoport az összes átvett szerb búzán már tuladott a határidőpiacra októberi szállítással és pedig még a magas, 9 forint 10—20 krajczáros árak idején és most naponta 20.000 métermázsát fog bejelenteni mindaddig, amíg egészen meg nem szabadul a szerb búzától. E kilátásban levő további felmondásokhoz alkalmassint csatlakoznak majd a stornirozott tételek is, mert ma körülbelül 50 forint megtérítés ellen a konzorcium prolongálta az egyes kötéseket egy napra.

Egy része a felmondott tételeknek azonban biztos kezekbe került, oly spekulánsokba, akik hajlandók még a szerb származékot is átvenni és raktárra tenni, abban a biztos reményben, hogy már a legközelebbi időben oly áruhiány lesz Budapesten, hogy a malnok kapva-kapnak minden után, aminek buzaformája van. Nagyon is kívánatos volna mindenesetre, hogy ez árumassza valahára szétforgácsolódjék, mert így egy kézben állandó veszélyt képez.

A határidőpiacra egyenként alig változtak az árak. Legszilárdabb még az új tengeri, ami annál feltűnőbb, mert a déli megyék hozadéka tényleg kielégítő és mert, sajnos, a sertéshizlalás az ismert okoknál fogva még mindig nem akar fellendülni.

A déli tőzsdén nyilvánosságra került az osztrák-magyar bank kamatlábemelése, amiről különben más helyen szólunk. Itt csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy a discontnak négy és fél százalékra való felemelése a gabonaszakmában mi hatást sem keltett, már azért sem, mivel a bank huzamosabb idő óta ugysem számított a már a

lamvasut 347.75, Déli vasut részvény 72.—, Elbe-
völgyi vasut 260.50. Dunagőzhajózási részvény
455.—. Alpesi bányarészvény 180.75. Dohányrés-
vény 129.50, 20 frankos 9.53, Császári kir. vert
arany 5.70, Londoni váltóár 120.30. Német bank-
váltó 58.87. Tramway 505.—. Az irányzat gyengült.

Bécs, október 13. A déli tőzsde zárlata
után jegyznek: Osztrák hitelrészvény 352.50.
Magyar hitelrészvény 377.50, Anglo-bank 154.25,
Bankver. 261.—, Union-bank 201.70. Länderbank
222.—, Osztr.-magyar államvasut 347.75, Déli vasut
72.—, Elbe-völgyi vasut 261.50, Északnyugati vasut
245.—, Török dohányrészvény 129.50, Rimamurányi
255.75. Alpesi bányák 180.60, Májusi járadék 101.30,
Magyar koronajáradék 97.90, Töröksorsjegy 58.10,
Német márka azonnali szállít. 58.91.

Frankfurt, október 13. (Zárlat.) 4-2°-os
papír-járadék 85.65, 4°-os osztrák aranyjáradék
101.90, 4° magyar aranyjáradék 101.70, magyar
koronajáradék 98.40, osztrák hitelintézeti részvény
298.50, osztrák-magyar bank 765.75, osztrák-
magyar államvasut 294.75, déli vasut 64.63, bécsi
váltóár 169.67, londoni váltóár 204.15, Párisi vál-
tóár 806.83, bécsi Bankverein 221.50, Union-bank
részvény 249.—, villamos részvény 136.—. alpesi
bányarészvény 152.20, 3° magyar arany-kölcsön
88.30, 4-2° ezüst-járadék 85.60. Északnyugati
vasut —, elbe-völgyi vasut 227.—. Az irányzat
szilárd.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. országos meteorológiai intézet távlati
jelentése 1898. október 13-án reggel 7 órákor

Table with columns: Állomások, Légnyomás, A hőmérséklet, A hőmérséklet, Csapadék, Állomások, Légnyomás, A hőmérséklet, A hőmérséklet, Csapadék. Lists various locations like Arvadkő, Sopron, Budapest, etc.

Az egyik depresszió a Genová-ból hazánk déli részére
vonult, a másik depresszió Németországban éppen a harmadik
pedig most új képződmény az Atlanti-tenger felől közeledik Anglia
partvidékéhez.
Általános jelentékeny eső volt az Alpokban, az Adria
táján és Olaszországban, kisebb esőzés volt Németországban és az
angol szigeteken. Franciaországban az eső elállt, a Balkán-félsziget
en az idő teljesen száraz.
Hazánkban a múlt éjjel nyugatról általános esőzés esett
meg, mely ma reggel már az Alföldig jutott és a tengeregélyen,
Horvátországban és a Dunántul tetemes mennyiséget adott. A szél
megyékben az idő még száraz és ott ma reggel déli és nyugati
széllellett, míg nyugaton kevés hőemelkedés konstataható. Az
Alföldön tegnap viharos délekeleti szél volt.
Egyelőre meg esős, hűvös idő várható.

VIZÁLLÁS.

— Október 13-án. —

Table with columns: Folyó, Vizmérs, Vizállás reggel, Áradás, Folyó, Vizmérs, Vizállás reggel, Áradás. Lists rivers like Schrding, Passau, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, etc.

Azok magyarázata: * = Jéges víz; + = 0 alatt; - = 0 alatt
< = áradt; > = apadt; > - = kéréséget.
Megjegyzések: Az ország nyugati részén csak kü-
tepes eső esett: maximum Záhóban 21 mm.
A Duna Passaustól Bécsig lassan árad; a Tisza, Dráva és
Száva apadó jellegűek. A vizállások alacsonyok.

CSALÁDI KRÓNKA.

Orosz regény. (9)

Ira: DANILEVSZKI GERGELY.

En az ebek harminczadára jutottam már.
Baromfiakat etetek, cseresnyefákat filtelek és
a legújabb eseményekről szóló újságokat olva-
som. Nem tudok eléggé hálálkodni az Isten-
nek, hogy boldogult császárném, Elizaveta
Petrovna ő felsége jöndulatából (e szóknál
tisztellettjesen leemelte a sapkáját) harmincz
esztendeje nyugalomban és jólétben élhetek
mint földbirtokos és az orosz örökös nemes-
ség tagja.

A vendég és a házigazda szertartásosan
átölelték egymást és leültek a padra.

A bozontos haju, vastag bajuszu hatvan-
esztendős öreg, aki némileg medvéhez hason-
lított, valóságos óriásnak látszott a vendége
mellett, mikor Elizaveta Petrovna czárnéről
beszél. Duzzadt, vörös orra szinte messzire
kiabálta, hogy a gazdája nagy kedvelője a
szesz italoknak. Minden ablakból kikandikált
egy-két karesunyaku, kellemes tartalmu pa-
lacz. A Vaszilij szolgának adott parancsai
meg, a vendég ellátását illetőleg, arról tanus-
kodtak, hogy a testőrgnátos ur már jókor
reggel méltóztatott kellesenél többet inni.

Minekutána az új ismerősök kellőképen
üdvözölték egymást, a gyümölcsösökten át a
lakóházba léptek. Ott aztán elkezdett Uvakin
az elmúlt időkről beszélgetni, különösen az
1741-dik esztendőben történt nagy-fölfordu-
lásról.

— Micsoda világot élünk most, Jakab
Eustachovics! Be más idők voltak azok, mi-
kor, tisztelt jóakaróm, mikor szépséges anyus-
kánkat, Elizaveta Petrovnát trónra ültettük!
„Legfőképen és különösen — mondta a felsé-
ges asszony — testőrgnátosaink kérésére fog-
laltukel dicsőült atyánk trónját.” Hah! Van az
embereknek szemük, hogy meglássák és fülük,
hogy meghallják az ilyen csodás dolgokat?
Igen, így volt, egészen így, ezekkel a szavak-
kal hirdette trónraléptét az egész világnak!
„Legfőképen és különösen!” ... Az örökké-
valóság sem törli le a szók ragyogó fényét,
az örökkévalóság sem! ... Ime, itt a mani-
festum. Olvassa. E szóknál a falhoz vezette
vendégét, ahol szép rámában, üveg alatt lógott
a nagyformájú, szürke papírra nyomott mani-
festum, az 1741-ik esztendőben november
25-én történt eseményről szóló.

Jakab Eustachovics megróbalta, hogy
Uvakin izgatottságát lecsillapítsa és igyekezett
a beszélgetést más tárgyra terelni. Beszélget-
tet a gazdaságról, a családjáról; elmondta,
hogy ő sem ismeretlen személyiség az udvar-
nál, hogy Nagy Péter czár vendége volt a
nagyapjának, hogy őt maga a felséges ur tar-
totta keresztvizrre, sőt anyai ágon a Nikita Jure-
vics Trubeckzoi nemes családjával is rokon-
ságban van.

Csakhamar azonban újból az előbbi
tárgyról kezdtek beszélgetni. Uvakin két meg-
töltött pipát hozott ki a hálósobájából, s mi-
után az egyiket átadta vendégének, a másikra
ragyújtott. Jakab Eustachovicsnak arra a kér-
désére, hogy hogyan lett részesévé annak a
szerencsés végü vállalkozásnak, így felelt
Uvakin:

— A dolog, ha ön, tisztelt jóakaróm
tudni kívánja, így állt: A Preobrazsenszky-
testőrezredből való derék legényeink nyugod-
tan aludtak szobájukban, a Liteineyn. Retten-
tően hideg éjszaka volt. Épen őrszolgálatban
voltam és őrszatról tértem vissza, mikor
észrevettem, hogy a Liteiney-proszpekt felől
sebesen és nesztelenül három szán közeledik
és a főország előtt megáll. Az első szánból
Elizaveta Petrovna, a nagyhercegnő szállott
ki doktor Lestocq kíséretében. A kocsiját, lo-
vakat Voronov gróf hajította. A másik
köt szánból szintén igen előkelő urak szálltak
ki. Még a hátsó ülésen is tábornokok voltak.
A czarevna keresztet tartott a kezében, a
mellén egy rendjel csillaga ragyogott. Roka-
börbunda fődte tagjait, de azért reszkettelt
egész teste s a fogai is vaczogtak a hidegtől
vagy félelemtől. A dobos meg akarta verni a
dobot, a doktor azonban odaugrott és kilyu-
kaszította a bőrt. Gyorsan befutottam a kaszár-

nyába s egy szempillantás alatt az egész
testőrcsapat rendben ott állott a czarevna előtt.
— Nos, fiuk, kérdezte bátor hangon a
czári leány, tudjátok-e, hogy ki vagyok?
— Tudjuk, anyuska, tudjuk!
— Készek vagytok szót fogadni nekem
és I. Péter czár leányát ismét a trónra ül-
tetni?

— Készek vagyunk az életünket is föl-
áldozni érted. Már régóta vártunk téged!

— Vagy talán, szóljatok őszintén, talán
inkább akartok egy egyesztendős gyermek, egy
német alattvalói lenni?

— Halál a csecsemőre! Halál a néme-
tekre! kiáltottuk valamennyien. Elég sokáig
uralkodtak a szent Oroszországban!

— Senkit se öljetek meg, katonáim, sen-
kit sem, kérlek benneteket. Jöjjetek csak szép
csöndben utánam, így is végzünk veled és gyám-
jaival!

Igy szólt a czarevna és gyönyörű szöke
fürtei az izgatott mozdulatoktól kiszöktek a
kalpag alól.

— Te vagy a mi hófehér hattyunk! szólt
az egész testőrcsapat, s a legények a czarevna
kezeiben levő feszülethez rohantak és össze-
csókolgatták.

Most megtöltöttük fegyvereinket, föltüz-
tük a szuronyokat és teljes csöndben lépeget-
tünk a csikorgó hóban a téli palota felé, né-
hányat azonban kirendeltek közülünk, hogy
az ellenséges minisztereket őrizet alá vegyék...

Rám, Kokorujkin, Klujev és Perstukin
bajtársaimra az a földadat volt bizva, hogy a
csecsemő-czárt lefoglaljuk. Sohasem fogom
ezeket a perczeket elfelejteni, tisztelt uram,
sohasem! Behatoltunk a palotába, egyenest a
czár hálósobájába. A német dajkát megkö-
töztük és belétköltük egy mellékszobába. A kis
czár elfüggönyözött ágyban feküdt, feje fölött
szentkép függött az örökmécsessel.

En, ámbár egy diakonus felholtra verése
miatt faragtak belőlem katonát, én végre
mégis papi családból származom, s így értheti
ön, hogy a szentkép láttára megrettentem. De
csakhamar összeszedtem magamat és dolgom
után láttam. Egyszerre csak előugrik valahon-
nan egy egészen aranyos ruhába öltözött
hollandus asszony és kezeit tördelve, hadart
valamit a nyelvén, miközben kétségbeesetten
megergette a szeméit, hogy mi minden parancs
nélkül berontottunk és sapkánkat se vesszük
le és fegyverrel támadnak mindenkire. En és
Klujev egyenesen a bölesőhöz mentünk és
felrehuhtuk a függönyt. Egy ideig nézegettük
a csecsemőt, aztán én a karomra vettem. Erre
fölríadt álmából a kicsike és félelmében iszonyu
sírásra fakadt. Az udvar felől hallottuk már,
hogy a katonák a regensnőt, Anna Leopoldov-
nát is öllükbe kapták s a hercegnő kétségbe-
esetten kiáltotta:

— János fiam, kit császárnak mondanak,
hol vagy?

A regensnőt férjével együtt a czarevna
házába vitték, onnan meg a várba. A czárt, a
csecsemő Ivánt, magához vette szánjába Eliza-
veta Petrovna. Roppantul sajnálta a kicsikét,
még könyezett is a sorsán.

Azután visszakisértük a czarevnát a pa-
lotájába, ahol a cselédei zárt kapuk mögött
várták, hogy mi fog történni. Itt megmutatták
az új kegyenczek a foguk fehérít. Láttam,
hogy a bukott favoritok odajárltak az ujak
elé és szenatori öltözetükben letérdeltek előt-
tük. Az új kegyenczek gunyosan nevettek raj-
tuk, sőt még verték is őket.

— No, várjatok csak, német söprédék!
Árulók! Most, ugy-e, félték?!

Az utcákon egész éjjel lármáztak és
énekelték. Csapatok jártak vagy álltak rendben,
s az udvari nagyságok egymással versenyezve
röpültek szánjaikon. A nép nagy csoportokban
verődött össze a téli palota előtt, s a Nevszky-
proszpektig az egész vonalon máglyák égtek.
Elizaveta Petrovna sárga selyemruhában jelent
meg a tábornok előtt, és minden oroszok egye-
dül uralkodójának nyilvánítván magát, így
szólt:

— Az Isten velünk van! Elfelejték min-
dent, ami elmúlt, ha azonnal leteszitek nekem
a hűségesküt!

(Folytatása következik.)

A szerkesztésért felelős: Kálnoky I. h. szerkesztő.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. október 12-én.

Table with multiple columns listing various securities, bonds, and exchange rates. Categories include Állampapírok, Záloglevelek, Elsőbbségek, Részvények, and various bank and company shares.

Színházi műsorok.

Table listing theater performances across different venues: Nemzeti Színház, Kir. Operaház, Vigaszínház, Népszínház, Magyar Színház, and Vár Színház. Shows include 'Himfy dalai', 'A királymondta', 'Órult vagy szent', etc.

4168. sz.

Árverési hirdetemény.

A földmivvelésügyi m. kir. miniszter ő nagyméltóságának f. évi október hó 3-án kelt 66991. sz. intézkedése alapján a dorgosi és herzovai erdőgondnokság 1899-1903. évi 10993 kat. hold kiterjedéssel bíró vágásaiban 1899. január hó 1-től bezárólag 1903. december végéig terjedő időszakon belül azaz öt (5) év alatt kihasználható 11335 m³ haszonfa, 141115 ürméter hasáb, 41210 ürméter dorongtüzifa és 39702 kocsis galy- és rőzsefa tövön való eladása iránt 116.849 frt 60 kr. kikiáltási árral, továbbá az ezzel kapcsolatos a faüzlettel el nem különíthető lalasincai mészkőbánya, mészégetési jog, ehhez tartozó mészkemencék és épületek 1899. május hó 1-től, 1904. évi április hó 30-ig azaz öt (5) évi időszakra terjedő bértartalom alatti haszonbérbeadása iránt egy (1) évi 4290 frt haszonbérnek, mint kikiáltási árnak alkalmazása mellett Lippán a m. kir. főerdőhivatalnál 1898. évi október hó 27-én délelőtti 10 órakor zárt írásbeli ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni.

Határozottan kijelentetik, hogy az írásbeli ajánlatok nemcsak a főerdőhivatalnál, hanem a földmivvelésügyi miniszteriumban is és pedig a segédhivatali főigazgatónál az árverésre kitűzött nap délelőtti 10 óráig benyújthatók. Bánatpénz a fenti faértéknek, valamint az évi haszonbérösszegnek tíz (10) százaléka, azaz 12114 frt — kr. Az árverési és szerződési feltételek a nagyméltóságú földmivvelésügyi m. kir. miniszterium erdészeti főosztályánál, alulírott főerdőhivatalnál, valamint a dorgosi és herzovai m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, átvehetők s versenyezni kívánóknak alulírott főerdőhivatal által kívánságukhoz képest meg is küldetnek. Szabálytalanul felszerelt, valamint elkésve, vagy táviratilag benyújtott ajánlatok és utóajánlatok nem fogadtnak el és az ajánlatok választása és elfogadása felett a földmivvelésügyi m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága tetszése szerint intézkedik.

Lippán, 1898. október 5.

M. kir. főerdőhivatal.

(Utánnyoma. nem díjaztatik.)

Advertisement for 'Nagy bolt' (Great Store) located at 'József-körút leg-élénkebb helyén f. é. november hó 1-ére kiadó.' It features 'Jeges Géza' and 'Makulatura-papír' (recycled paper) available at a low price.

Advertisement for 'TITKOS BETEGSÉGEKET' (Secret Diseases) by 'Dr. GARAI ANTAL'. It claims to cure various ailments and is described as a 'Népszerű utmutató' (Popular Guide).

SZÍNHÁZAK.

Budapest, pétek, 1898. október 14-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Evi bérlet 155. Havi bérlet 13. Előzőr:

Himfy dalai.

Vígjáték 3 felvonásban, egy előjátékkal. Írta: Berzók A.

Személyek:

Kisfaludy Sándor	Mihályfi
Kisfaludy Károly	Dezso
Ozveggy Bó	Rakosi
Szedgy Rozsa	Cs. Alszezi
Bay Anuska	Ligeti J.
Rosty Antal	Vízvári
Bezeredy Kálmán	Császár
Jóán neje	Csillag T.
Fakacs József	Horváth
Szabócs Imre	Náday B.
Fehér György pap	Bakó
Szalóky Péter	Zsáfi
Horváth János	Egressy
Gyal József	Faludi
Nagy Pál	Latabár
Nagy Pálné	Vizvári
Janka, leányuk	Dóri M.
Boggyai Lászlóné	György
Stanczi, leánya	Vásárhelyi
Agh Ferencz	Gabányi

Kezdeté 7 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Zárva.

VIGSZÍNHÁZ

781. szám. 781. szám.

A végrehajtó.

Böhözt 3 felvonásban. Írták Svirane és Artus. Fordította dr. Baló Izor.

Személyek:

Chéradama	Hegedás
Octavie	Nikó L.
Brocatel, ügyvéd	Góli
Antoinette	Molnár L.
Largilette	Szerényi
Pimporet	Gyöngy
Kapitány	Kazinczy
Cyprienne	Deili E.
Marianne	Boros
Zélie, szakácsné	Makróczy
Rendőrbíró	Magyar
Bérszolgá	Rózsaszéki
Justine	Murkóczy

Kezdeté 7 és fél órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Zárva.

NÉPSZÍNHÁZ.

K. Kopácsy J. assz. mint vendég.

Komédiások.

Operett 3 felvonásban. Írták M. Bucheron és A. Mars. Fordította Makai Emil. Zenéjét szerzette Louis Varney.

Személyek:

Toulouse	Nemeth
Olympia	K. Kopácsy
Clorinda	Gazsi M.
Paul Vaubert	Szirmai
Valpurgis	Haskó
Guilac	Tornyai
Julius Caesar	Solymosi
Auguste	Ljvári
Jupiterné	M. Csatai
Alasné	Kovács K.

Kezdeté 7 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

A krokodilus.

Operett 3 felvonásban. Írta Walter Oszkár. Fordította Furago Jenő. Zenéjét szerzette Ferron Adolf.

Személyek.

Özv. Mollerné	Küvesi A.
Lili	Ledócsky
Salbe	Sziláki
Wille Fric	Giróli K.
Schlauch	Szentmiklóssy
Schneller	Palásthy
Tricheline	Láng E.
Bingsel, oltó báró	Halasi B.
A szingargató	Makai
A rendező	Bessenyei
Prümper	Heben A.
Klex	Boros E.
Mari	Simon M.
Pinczér	Kardos
Levélhordó	Kunosi E.
Henteslegény	Erdős B.
Szobalány	Szabó
Diszítómester	Batori

Kezdeté 7 órakor.

Színházi műsorok a 14. oldalon.

Belégzési kurák

orr-, gége-, torok- és mellbetegeknek, gleichenbergi minta szerint rendezett

belégzési intézet József-körút 10.

Dr. Ziffer gleichenbergi fűrdőorvos szakértő vezetés mellett. Felvétel 10-12 és 3-4-ig. A felvett betegek a kurát a nap bármely szakában használhatják. 1408

Magyar Borpincze

palackborainak főarudája

V., Mérleg-utca 4. szám,

főkaruda

VII., Erzsébet-körút 56. sz.

Van szerencsénk a n. é. közönség szíves figyelmét kitűnő palackborainkra felhívni: fehér és vörös asztali borok 35 krtól kezdve palackokkal együtt, ugyszinte az ország előkelő és jelentékeny termelőinek fajborai nagy választékban kaphatók. A Bőrgyógyászat Egyes Tanítórind eredeti töltésű palackozott borainak, ugymint Lonsky Adófi tokaji aszú- és számorendi borainak főlerakata.

Telefon-szám 415.

Radó és Társa

Budapest, V., Mérleg-utca 4. sz.

Száz forintot

kap az, aki egy tisztességes, jó megjelenésű embert álláshoz juttat. Az illető beszél és ír magyar és német nyelven. Elfogad bármely felügyelői, utazói, pénztárnoki, vagy hasonló állást. Címe a kiadóhivatalban, esetleges leveleket „Megbízható” jelleg alatt a kiadóhivatal továbbítja.

Jókai Mór

összes művei nemzeti kiadása 100 KÖTET

Diszes kötésben 250 frt

90 kötet már megjelent

Ez év folyamán a nagy munka teljesen elkészül

Beszerezhető csekély havi részletfizetésre is, áremelés nélkül

Az eddig megjelent 9 sorozat, illetve 90 kötet összesen 1767^{1/2} nyomtatott ívet tesz ki a következő tartalommal:

1. Erdély aranykora.	A debreczeni lunatikus	65. Egy hírhedett kalandor.
2/3. Törökvilág Magyarországon I/II.	85. Szélcsend alatt. — Az áléltől ellesve.	66. Szabadság a hó alatt.
4/5. Egy magyar nábob I/II.	86. A magyar előidékből. Egy asszonyi hajszál.	67/68. Szeretve mind a vérpedig I/II.
6. Kárpáthy Zoltán.	87. Novellák.	69. Lüg egy csokrot.
7. A janicsárok végnapjai. — Fehér rózsá.	88/40. Színművek. I/II.	70. Egy játékos, a ki nyer.
8. Hétköznapok.	41. Szerlelem bolondjai.	71/72. A lőcsai fehér asszony I/II.
9. A régi jó táblabírák.	42. Fekete gyémántok.	73. A három márványfej.
10. Csataképek a magyar szabadságharcból.	43/44. Eppour si muova. És mégis mozog a föld. I/II.	74/75. A kiskirályok. I/II.
11/13 Dekameron I/III.	45—46. Az arany ember. I/II.	76. A tengerszemű hölgy.
14. Árnyképek.	47/48. Enyém, tiéd, övé. I/II.	77/78. A lélekidomár I/II.
15. Szegény gazdagok.	49. Virradóra.	79. A gazdag szegények.
16. Népvilág.	50. Föld felett és víz alatt.	80. Rákóczy fia.
17. Politikai divatok.	51. Rab Ráby.	81/82. Fráter György I/II.
18. Szomorú napok.	52/53. A jövő század regénye. I/II.	83. Péter Péter. — Asszonyt kísér.
19. Véres könyv.	54/55. Az élet komédiái. I/II.	84. A cigánybáró. — Minden poklonon keresztül.
20. Délvirágok. — Oceánia.	56. A Damokoszok.	85. Nincsen ördög. — A Magláy-család. — A ki holta után áll boszút
21. Hangok a vihar után.	57. Szép Mihály.	86. A fekete vér. — Lenczi fráter.
22. Vadon virágai.	58. Targallyak.	87. A két Trenk, Trenk Frigyes.
23. Erdélyi képek.	59. Egész az északi pólusig. Ki a szívét a homlokán hordja.	88. Sárga rózsá. — A Krao. — A háromkirályok csillaga.
24. Új földesur.	60. Bálványos vár.	89. Magnéta. — Tégy jót.
25. Milyenek a nők. — Milyenek a férfiak.	61. Megtörtént regék.	90. De kár megvétni.
26/27. Egy az isten. I/II.	62/63. A kik kétszer halnak meg. I/II.	
28. Mire megvévülnék.	64. Görögút.	
29/30. A köszívü ember fia I/II.		
31. Az elátkozott család.		
32/33. Névtelen vár. I/II.		
34. Felfordult világ. — Észak honából. —		

A munkát megrendelni kívánó tisztelt olvasóink szíveskedjenek az alábbi rendelőlapot levágni és kitöltve lapunk kiadóhivatalához beküldeni.

A Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapesten előfizetési felhívást bocsát ki a JÓKAI MÓR ÖSSZES MŰVEI NEMZETI KIADÁSA

című műre, mely 100 kötetben, 2000 íven, erős papíron, szép nyomással, nyolczadrét alakban, kötetenként átlag 20 ívvel randkívül diszes vászonkötésben jelenik meg.

Előfizetési feltételek: Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadásából eddig 90 kötet jelent meg.

— Az egész mű ára diszes vászonkötésben 250 frt. —

2 forintba havi részletfizetés mellett szállítatik az első 10 kötet	7 forintba havi részletfizetés mellett szállítatik az első 60 kötet
20 : : : : : 20	70 : : : : : 70
30 : : : : : 30	80 : : : : : 80
40 : : : : : 40	90 : : : : : 90
50 : : : : : 50	100 : : : : : 100

A további kötetek a teljesített részletfizetések arányához képest, illetve 10—10 részlet befizetése után egy újabb 10 kötetből álló sorozat.

A részletek a szállítástól kezdődően minden hó 1-én a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság pénztáránál Budapestben fizetendők mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlülve nincs. A részletek be nem tartása esetén a folyótagos kötetek a részletek pótlásáig visszatarthatók; a lejárt és le nem fizetett részleteket a Társaságnak jogában áll a portó-költség hozzászámása mellett postai megbírással beszedni. A részletek be nem tartása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű vételára eszedékesé válik. A gyűjteménynek a hűségesei részletek által még nem fedezett része a részvénytársaság tulajdona marad.

A fenti előfizetési feltételeket tudomásul veszem és ezek alapján megrendelem a fentnevezett munkát 250 frtnyi vételárért, a teljes mű átvételének kötelezettsége mellett, fizetendő havi _____ frtos részletekben a rendelés keltőlől kezdődően, Budapestben, a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságánál és kérem az első _____ kötet megküldését.

Lakhely és kelet: _____
Név és állás: _____

Tessék olvasni határon alul!

